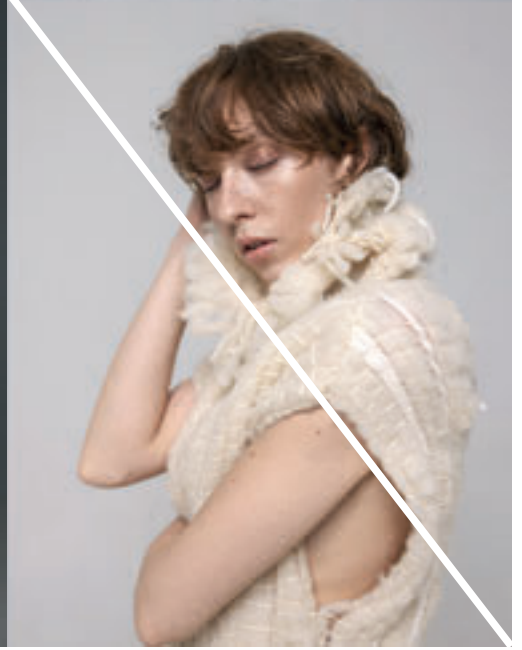
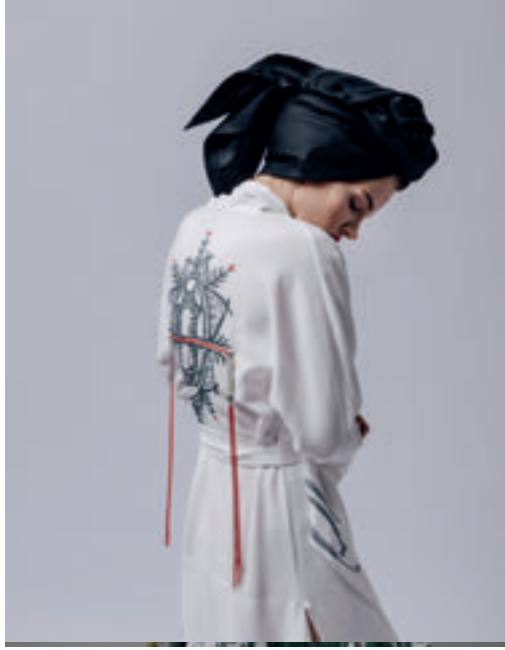
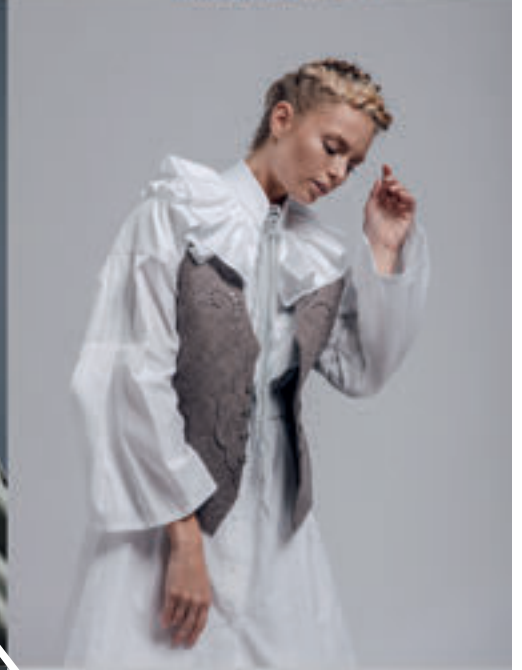
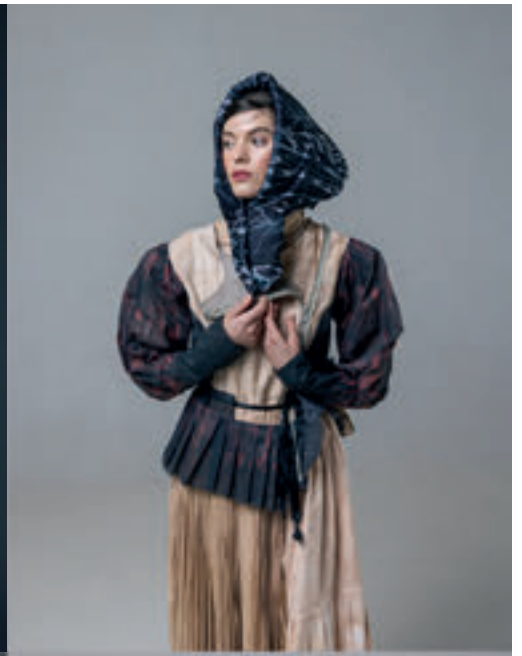
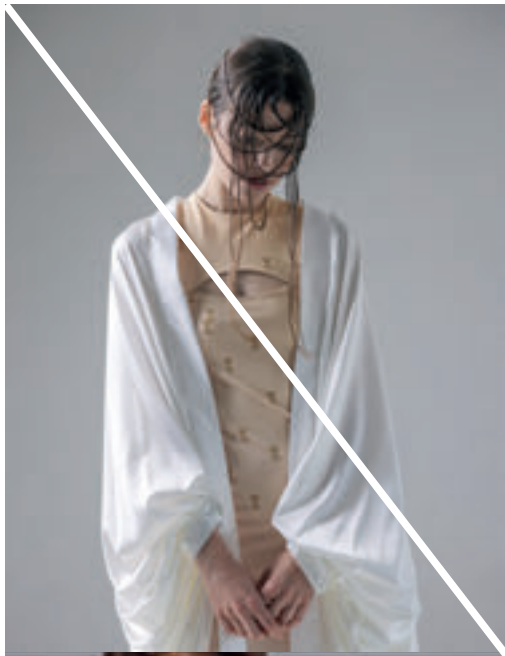

Transformacije

Transformacije

Nikolay Bozhilov
Galina & Nikolay Biryukov
Nevena Ivanović
Andrea Pojezdálová
Jelena Proković
2019/2020

Transformacije

OD slovanskih oblačilnih tradicij DO sodobnih kreacij
FROM the Slavic clothing traditions TO contemporary designs
OD slovenskih tradicija odevanja DO savremenih kreacija

Denisa Dovalová
Jelena Holec
Dragan Hristov
Kinga Król
Ivana Murišić
2021/2022

KAZALO

INDEX

ИНДЕКС

- 08** TRANSFORMACIJE: s slovansko tradicijo do evropskih kreacij
TRANSFORMATIONS: with the Slavic tradition to European designs
 TRANSFORMACIJE: od slovenske tradicije do evropskih kreacija
 dr. Andreja Rihter
- 12** TRANSFORMACIJE: tradicionalno - sodobno
TRANSFORMATIONS: traditional - contemporary
 TRANSFORMACIJE: tradicionalno - savremeno
 Maja Gojković
- 14** TRANSFORMACIJE, Slovanska umetnost ustvarjanja skozi čas in prostor:
 Med tradicijo in sodobnimi oblikovalskimi praksami
**TRANSFORMATIONS, Slavic creativity through time and space: Between
 tradition and contemporary design practices**
 TRANSFORMACIJE, Slovensko stvaralaško umeće kroz vreme i prostor:
 Između tradicije i savremenih dizajnerskih praksi
 Biljana Jotić
- 17** VIZIJE TRADICIJE
VISIONS OF TRADITION
 VIZIJE TRADICIJE
 Jožica Brodarič
- 21** OBLAČILA ŠE ZDALEČ NISO SAMO ZUNANJI OKRAS IN OBLIKA
CLOTHES ARE FAR MORE THAN OUTWARD DECORATION AND FORM
ODEĆA JE MNOGO VIŠE OD VIDLJIVIH DEKORACIJA I OBLIKA
 Stanislava Vauda Benčević
- 29** 2019/2020
 TRANSFORMACIJE
TRANSFORMATIONS
 TRANSFORMACIJE
 Jožica Brodarič
- 28** SPIRIT
 Nikolay Bozhilov
- 38** SILVER RING
 Galina & Nikolay Biryukov

- 48** LUCHANEO
Nevena Ivanović
- 58** RETROTOPIA
Andrea Pojezdálová
- 68** EGGOMANIA
Jelena Proković
- 79** 2021/2022
TRANSFORMACIJE
TRANSFORMATIONS
TRANSFORMACIJE
Stanislava Vauda Benčević
- 80** SLOVANSKÉ BOHYNĚ
Denisa Dovalová
- 90** UKRAŠENA
Jelena Holec
- 100** GORA
Dragan Hristov
- 110** DZIWOŻONA
Kinga Król
- 120** SLOBODA
Ivana Murišić
- 131** DELOVNI PROCES
WORK IN PROGRESS
RADNI PROCES
- 137** FORUM SLOVANSKIH KULTUR
FORUM OF SLAVIC CULTURES
FORUM SLOVENSKIH KULTURA
- 138** MUZEJ UPORABNE UMETNOSTI BEOGRAD
MUSEUM OF APPLIED ART BELGRADE
MUZEJ PRIMENJENE UMETNOSTI BEOGRAD

SI

TRANSFORMACIJE: s slovansko tradicijo do evropskih kreacij

Poslanstvo Foruma slovanskih kultur je krojenje stikov in tkanje vezi med prebivalkami in prebivalci trinajstih slovanskih držav. Tako se skrbno obnavljajo, širijo in krepijo kulturne vezi med slovanskimi narodi. Povezovanje in sodelovanje najboljše spodbujata ustvarjalnost, bogatita raznolikost slovanskih identitet in krepita kulturni dialog v evropskem in svetovnem prostoru. Forum je tradicionalno prostor izmenjave dragocenih znanj in izkušenj, kot spodbujevalec novih idej pa je Forum slovanskih kultur prizorišče vedno novih možnosti in priložnosti.

Ker že ves čas kroji in tke, je bilo le vprašanje časa, kdaj se bo Forum slovanskih kultur odpravil tudi po poteh mode. Moda je vedno bila del civilizacij in kultur, po njenih potezah pogosto pomnimo značilnosti zgodovinskih obdobj. Ravno zato, ker je navdušujoča in ekspresivna, lahko tako zgovorno odraža čustva in hrepenenja dob, v katerih nastaja.

Slovanski svet je prej kot po kreatorjih slovel kot navdih ali sporočilo: Yves Saint Laurent je slovito Rusko kolekcijo predstavil leta 1976, modna hiša Valentino pa je slovanski kulturni dediščini posvetila sezono pomlad/poletje 2015. Na dvorih v Bolgariji, Črni gori, Srbiji in

EN

TRANSFORMATIONS: with the Slavic tradition to European designs

The mission of the Forum of Slavic Cultures is to forge bonds and weave contacts between inhabitants of thirteen Slavic countries in order to nurture, expand and strengthen cultural ties between them. Networking and collaboration are essential in promoting creativity, building the diversity of Slavic identities, and enhancing the cultural dialogue in the European and global contexts. Traditionally, a forum is place where people share and exchange valuable knowledge and experience, and as a promoter of new ideas the Forum of Slavic Cultures is a venue of always new possibilities and opportunities.

Constantly forging and weaving, it was only a question of time before the Forum of Slavic Cultures ventured into fashion. Fashion has been appreciated in every civilization and culture, and its indelible mark is often what historical periods are remembered for. And it is because it is so inspiring and expressive that fashion so eloquently reflects the sentiment and yearnings of its time.

Rather than for designers, the Slavic world has been known as an inspiration or a message: in 1976, Yves Saint Laurent presented his iconic Russian collection, and

RS

TRANSFORMACIJE: od slovenske tradicije do evropskih kreacija

Misija Foruma slovenskih kultura jeste da kroji kontakte i na taj način stvara veze između građana trinaest slovenskih zemalja. Tako se kulturne veze između slovenskih naroda pažljivo obnavljaju, proširuju i jačaju. Povezivanje i saradnja najbolje podstiču kreativnost, obogaćuju raznolikost slovenskih identiteta i jačaju kulturni dijalog u evropskom i globalnom prostoru. Forum je tradicionalno mesto razmene vrednih znanja i iskustava, a kao promoter novih ideja, Forum slovenskih kultura jeste mesto za uvek nove mogućnosti i prilike.

Neprestano oblikujući i tkajući, bilo je samo pitanje vremena kada će i Forum slovenskih kultura krenuti putevima mode. Moda je oduvek bila deo civilizacija i kultura, a njene osobine često čuvaju i karakteristike istorijskih perioda. Uzbudljiva i izražajna, ona veoma elokventno odslikava emocije i čežnje vremena u kojem se razvija.

Slovenski svet bio je poznat pre kao inspiracija ili poruka kreatora: Iv Sen-Loran je 1976. predstavio čuvenu rusku kolekciju, a modna kuća Valentino je sezonu proleće/leto 2015. posvetila slovenskom kulturnom nasleđu. Na dvorovima Bugarske, Crne Gore, Srbije i Rusije

FORUM
slovanskih
kultur
fsk.si

FORUM
of Slavic
Cultures

dr. Andreja Rihter

Avtorica projekta
Project Author
Avtorka projekta

SI

Rusiji so se navduševali nad najnovejšo zahodno modo, ob tradicionalnih praznikih pa so se vseeno raje odeli v slovansko tradicijo.

Slovanska dediščina torej navdihuje in zavezuje. Zakaj potem v slovanskih prestolnicah na prste ene roke preštejemo velike domače oblikovalce ali modne hiše? Prav to vprašanje me je vodilo, da sem programskemu svetu leta 2018 predlagala projekt Transformacije. Vprašali smo se, ali znamo, podobno kot nam je uspelo z muzeji in romani, tudi z izvirnimi modnimi kreacijami preobraziti evropski zemljevid. Ali znamo odpreti nove perspektive, iz vzorcev in barv tradicije stakati prihodnje kreacije in razširiti obzorja?

Transformacije želijo zbuditi zanimanje za slovansko kulturno dediščino na sodoben način: naj motiv iz preteklosti prikljče sodoben šiv, naj bogatost tradicije spodbudi asketski rez. Kreacije so vedno dvosmerno ogledalo: skozi njega pogledamo v nekdanje čase, a v njih se odseva naš čas. In kdor meri na večnost, v to igro časovnih in čarobnih zrcaljenj praviloma vpelje še šarm (pre)drznega pogleda v prihodnost.

Leta 2019 smo povabili k sodelovanju modno strokovnjakinjo Jožico Brodarič, ki je z večletnim projektom Trend postavljala standarde na področju modnega oblikovanja, arhitekture in fotografskega ustvarjanja. Njen prispevek k ambicioznosti in hkratni konsistentnosti celotnega projekta Transformacije je odtlej neprecenljiv. Kulturna dediščina Bolgarije, Češke, Črne gore, Hrvaške, Poljske, Rusije, Severne Makedonije, Slovenije, Slovaške in Srbije je s posebnimi

EN

Valentino dedicated the 2015 spring/summer season to the Slavic culture and heritage. The royal courts in Bulgaria, Montenegro, Serbia, and Russia embraced the Western fashion of the time, but still preferred to don their traditional Slavic attires for traditional holidays.

Slavic heritage thus both inspires and obliges, so why is it that we can count our compatriot designers and fashion houses in Slavic capitals on the fingers of one hand? This is what inspired me in 2018 to put forward to the programme council the proposal for the Transformations project. We wanted to see if we could transform the map of Europe with original fashion designs, in a similar fashion to how we succeeded with museums and novels. See if we could open up new perspectives, weave future designs and expand horizons with patterns and colours derived from tradition.

Transformations seek to stir up interest in Slavic cultural heritage in a contemporary fashion, by allowing a motif from the past to conjure up a contemporary stitch, the bounty of traditions to invite the ascetic cut. Designs are always a mirror that reflects both ways: they allow us to look into the past, but offer a reflection of our time. They who aim at eternity will usually add the charm of an audacious look into the future to this play of enchanting and temporal reflections.

In 2019 we invited fashion expert Jožica Brodarič, who had set the creative standards in fashion design, architecture and photography with her several years long Trend project, to join us in our efforts. Since then, her contribution to the ambition and consistency of the Transformations project has been

RS

bili su oduševljeni najnovijom zapadnom modom, ali su se u vreme tradicionalnih praznika ipak odevali u kostime inspirisane slovenskom tradicijom.

Slovensko nasleđe stoga nadahnjuje i vezuje. Zašto onda u slovenskim prestonicama na prste jedne ruke brojimo velike domaće dizajnere ili modne kuće? Upravo to pitanje navelo me je da predložim projekat Transformacije Programskom savetu 2018. godine. Pitali smo se da li možemo da transformišemo evropsku mapu originalnim modnim kreacijama, kao što smo uspeli da uradimo sa muzejima i romanima. Znamo li da otvaramo nove perspektive, tkamo buduće kreacije od šara i boja tradicije i širimo vidike?

Transformacije imaju za cilj da iniciraju interesovanje za slovensku kulturnu baštinu na moderan način: neka motiv iz prošlosti dočara savremeni bod, neka bogatstvo tradicije podstakne asketski rez. Stvaranje je uvek dvosmerno ogledalo: kroz njega gledamo u nekadašnja vremena, ali se u njemu ogleda i naše vreme. Ko teži večnosti, u toj igri vremenskog i magijskog ogledanja unosi čar smelog pogleda u budućnost.

U 2019. godini pozvali smo modnu stručnjakinju Jožicu Brodarič, koja je višegodišnjim projektom Trend postavila standarde u oblasti modnog dizajna, arhitekture i fotografije. Njen doprinos ambiciji i istovremenoj doslednosti celog projekta Transformacije jeste od tada neprocenljiv. Pred nama je sa posebnim elementima oživela kulturna baština Bugarske, Češke, Crne Gore, Hrvatske, Poljske, Rusije, Severne Makedonije, Slovenije, Slovačke i Srbije. Modne kolekcije su

SI

elementi zaživela pred nami. Kolekcije so navdihnile različne zgodbe, avtorji in avtorice so za izhodiščno točko svojih potovanj izbrali različna zgodovinska obdobja.

Prvo leto so se v bogato slovansko dediščino na poti do modernih modnih kreacij potopili Nikolaj Božilov (Bolgarija) s kolekcijo Spirit, Galina in Nikolaj Birjukov (Ruska federacija) s kolekcijo Srebrni prstan, Nevena Ivanović (Srbija) s kolekcijo Luchaneo, Andrea Pojezdálová (Slovaška) s kolekcijo Retrotopia in Jelena Proković (Slovenija) s kolekcijo Eggomania. Projekt je bil prvič celovito prikazan na razstavi v ljubljanski Mestni hiši februarja 2020. Razstava je sledila potovanjem avtorjev v času in prostoru, saj so se predstavili s skicami, izvirnimi kreacijami in fotografijami Petra Giodanija.

Obdobje covida-19 je, kot toliko drugih reči v naših življenjih, začasno ustavilo tudi Transformacije. Ko se je življenje pričelo vračati v običajne tirnice, smo povabili k sodelovanju kostumografinjo in oblikovalko oblačil, tekstilij, Stanko Vauda Benčević. Pod njenim budnim vodstvom so se galeriji slovanskih modnih kreatorjev pridružili Dragan Hristov (Severna Makedonija) s kolekcijo Gora, Jelena Holec (Hrvaška) s kolekcijo Ukrašena, Kinga Król (Poljska) s kolekcijo Dziwożona, Denisa Dovalová (Češka) s kolekcijo Slovanské bohyně in Ivana Murišić (Črna gora) s kolekcijo Sloboda.

Z desetimi avtorskimi vizijami in kolekcijami dobiva zdaj projekt oprijemljive temelje, da dolgoročno vzpostavi platformo modne ustvarjalnosti slovanskih držav – in s svojo izvirno senzibilnostjo seže do svetovnih modnih prestolnic.

EN

invaluable. The cultural heritage of Bulgaria, the Czech Republic, Croatia, Poland, Russia, Montenegro, North Macedonia, Slovenia, Slovakia and Serbia, each with its special features, came to life before our eyes. The collections were inspired by different stories and their authors embarked on their journeys from different historical periods. Immersed in the rich Slavic tradition, the first year of the journey to modern fashion designs saw Nikolay Bozhilov (Bulgaria) with his Spirit collection, Galina and Nikolay Biryukov (Russian Federation) with the Silver Ring collection, Nevena Ivanović (Serbia) with Luchaneo, Andrea Pojezdálová (Slovakia) with Retrotopia and Jelena Proković (Slovenia) with the Eggomania collection. The first comprehensive presentation of the project took place at the Ljubljana City Hall in February 2020. The exhibition followed the author's journeys in space and time, presenting them with sketches, original designs and Peter Giodani's photographs.

Covid-19 put many things in our lives on hold, including the Transformations project. When things began to get back on track we invited costume designer Stanka Vauda Benčević to join us. Under her watchful eye the gallery of Slavic fashion designers expanded with Dragan Hristov (North Macedonia) and his Forest collection, Jelena Holec (Croatia) with Ornamentations, Kinga Król (Poland) with Dziwożona, Denisa Dovalová (the Czech Republic) with Slavic Goddesses, and Ivana Murišić (Montenegro) with the Freedom collection.

Ten original visions and collections provide for a solid foundation for the project to establish a long-term

RS

inspirisane različitim pričama, autori su za polazište svojih putovanja birali različite istorijske periode.

Prve godine Nikolaj Božilov (Bugarska) sa kolekcijom Spirit, Galina i Nikolaj Birjukov (Ruska Federacija) sa kolekcijom Srebrni prsten, Nevena Ivanović (Srbija) sa kolekcijom Luchaneo, Andrea Pojezdalova (Slovačka) sa kolekcijom Retrotopia i Jelena Proković (Slovenija) sa kolekcijom Eggomania na putu ka savremenim modnim kreacijama, uronili su u bogatstvo slovenskog nasleđa. Projekat je prvi put prikazan na izložbi u ljubljanskoj Gradskoj kući u februaru 2020. Izložba je pratila putovanja autora u vremenu i prostoru, a koji su se predstavili skicama, originalnim kreacijama i fotografijama Petra Giodanija.

Period pandemije kovida-19, kao i mnoge druge okolnosti u našim ličnim životima, privremeno su zaustavili Transformacije. Kada je život počeo da se vraća u normalu, pozvali smo kostimografinju Stanku Vaudu Benčević da učestvuje. Pod njenim budnim vođstvom galeriji slovenskih dizajnera pridružili su se Dragan Hristov (Severna Makedonija) sa kolekcijom Gora, Jelena Holec (Hrvatska) sa kolekcijom Ukrašena, Kinga Król (Poljska) sa kolekcijom Dziwożona, Denisa Dovalova (Češka) sa kolekcijom Slovanské bohyně i Ivana Murišić (Crna Gora) sa kolekcijom Sloboda.

Sa desetak autorskih vizija i kolekcija, projekat sada dobija opipljive temelje za uspostavljanje dugoročne platforme za modno stvaralaštvo slovenskih zemalja – i dolazak do svetskih modnih prestonica sa svojim originalnim senzibilitetom.

SI

Transformacije želijo troje. Želimo navdihniti modne ustvarjalce, da velja pobrskati po domači skrinji, družinskem albumu ali muzejski zbirki. Želimo spodbuditi domače poznavalce, da zaznajo zvezde trajnostne prihodnosti med nami, ki so včasih le za drzno ukrojen rokav proč. Želimo prepričati strokovno evropsko javnost, da so zamisel kroja, kakovost šiva in potencial reza enakopravno razdeljeni po vsej celini – in da velja pogledati na vzhod in jug!

Ko transformiramo garderobo naših domov, po malem transformiramo tudi zemljevid evropskih mest in svetovne mode. Dobrodošli na drznem potovanju v nova evropska središča mode!

EN

platform for the creativity of Slavic fashion designers – and to propel their original sensitivity all the way to the world's fashion capitals.

Transformations have three aspirations. We want to inspire fashion creatives to delve into their treasure chests, family albums or museum collections. We want to encourage experts at home to recognise among us the stars of sustainable future, who are sometimes only a boldly cut sleeve away. We want to assure the European expert public that the pattern design, the quality of the stitch and the potential of the cut are evenly distributed across the Continent – and that the East and South are more than worthy of our attention!

As we transform our wardrobes at home we also transform, little by little, the map of European cities and global fashion. Welcome to the bold journey to new European fashion centres!

RS

Transformacije imajo tri stremjenja. Želimo da inspirišemo modne dizajnere da da istraže svoje "škrinje s blagom", porodične albume ili muzejske kolekcije. Želimo da ohrabrimo lokalne poznavaoce mode da prepoznaju zvezde održive budućnosti među nama, koji su ponekad udaljeni samo za smelo ukrojen rukav. Želimo da ubedimo stručnu evropsku javnost da su dizajnerski obrasci, kvalitet izvedbe šavova i rezova podjednako raspoređeni po celom kontinentu – i da vredi gledati na istok i jug!

Kada transformišemo naše kućne garderobere, malo-pomalo transformišemo i mapu evropskih gradova i svetske mode. Dobro došli na smelo putovanje u nove evropske centre mode!

Kinga Król

SI

TRANSFORMACIJE: tradicionalno - sodobno

Projekt Transformacije je eden pomembnejših segmentov delovanja ustanove Forum slovanskih kultur (FSK), ki je nastala v kulturnem miljeju in deluje v javnem interesu. FSK je bil uradno ustanovljen leta 2004, danes pa povezuje več kot 300 milijonov ljudi v 13 državah slovanskega sveta. Kot predsedujoča Upravnemu odboru FSK izražam veliko zadovoljstvo, da ta mednarodna ustanova prispeva k raznolikosti pojavnosti kulture v panslovanskem prostoru.

Razstava Transformacije lahko pomembno pripomore pri predstavljanju v sodobnem globalnem družbenem kontekstu, saj je na prvem mestu povezovanje slovanskih kultur in sveta umetnosti, kot izhaja iz osnovnega poslanstva FSK. Prav tako projekt združuje izbrane udeležence in udeležence iz več držav v okviru izmenjave in transnacionalnega sodelovanja.

Po prvi razstavi, predstavljeni v Ljubljani, je mednarodna razstava Transformacije, ki je na ogled v prostorih Muzeja uporabne umetnosti, nastala v sodelovanju Ministrstva za kulturo Republike Srbije, Muzeja uporabne umetnosti in Foruma slovanskih kultur.

Razstava povezuje deset ustvarjalcev na področju oblikovanja tekstila

EN

TRANSFORMATIONS: traditional - contemporary

Transformations are one of the flagship projects of the Forum of Slavic Cultures (FSK), an organization that was born out of the cultural milieu and works in the public interest. Since its inception in 2004 the FSK has come to connect more than 300 million people in 13 Slavic countries. As the president of the FSK Board I am extremely proud of the Forum's contribution to the diversity of cultural expression in the pan-Slavic context.

Pursuing the FSK mission of connecting Slavic cultures and the creative arena, the exhibition Transformations can significantly facilitate their promotion in the modern global social context. In the context of transnational exchange and cooperation the project brings together selected participants from different countries.

Following the first exhibition, which was on show in Ljubljana, the international exhibition Transformations, which currently takes place at the Museum of Applied Art, is the fruit of collaboration of the Ministry of Culture of the Republic of Serbia, the Museum of Applied Art and the Forum of Slavic Cultures.

The exhibition features ten textile and fashion design artists, blending

RS

TRANSFORMACIJE: tradicionalno - savremeno

Projekat Transformacije je jedan od veoma značajnih segmenata u okviru Foruma slovenskih kultura (FSK), fondacije nastale iz kulturnog miljea, koja deluje u javnom interesu. FSK je zvanično osnovan 2004. godine, a danas povezuje više od 300 miliona Slovena u trinaest slovenskih zemalja. Kao predsedavajuća Upravnom odboru Foruma slovenskih kultura, izražavam veliko zadovoljstvo što ova međunarodna fondacija doprinosi raznolikosti kulturnih izraza u panslovenskom prostoru.

Prateći osnovnu misiju FSK, povezivanje slovenskih kultura i kreativnih miljea, izložba Transformacije pospešuje predstavljanje u savremenom globalnom društvenom kontekstu. Ovaj stvaralački projekat okuplja odabrane učesnice i učesnike iz više zemalja u istom kontekstu razmene i transnacionalne saradnje.

Nakon prve izložbe koja je realizovana u Ljubljani, međunarodna izložba Transformacije koja se realizuje u prostoru Muzeja primenjene umetnosti nastala je u saradnji Ministarstva kulture Republike Srbije, institucije Muzeja primenjene umetnosti i Foruma slovenskih kultura.

Republic of Serbia
Ministry of Culture

Maja Gojković

podpredsednica vlade in ministrica za kulturo Republike Srbije
Deputy Prime Minister and Minister of Culture of the Republic of Serbia
Potpredsednica Vlade i ministarka kulture Republike Srbije

SI

oziroma oblačil, pri čemer avtentičnost vsakega posameznika združuje s tradicijo in sodobnostjo v edinstveno celoto. Ob tej priložnosti se bodo v Beogradu poleg predstavnice Srbije zbrali še oblikovalci in oblikovalke iz Poljske, Hrvaške, Črne gore, Severne Makedonije, Češke, Bolgarije, Slovaške, Rusije in Slovenije.

Poleg časovnega in prostorskega premoščanja je pomemben element omenjenega projekta tudi medgeneracijsko povezovanje in sodelovanje. Razstava ohranja tradicionalni značaj in avtentično identifikacijo tako, da se razpira navzven v širši kontekst v smislu globalne povezanosti sodobnega ustvarjanja.

Avtorica drugega dela projekta Transformacije Stanislava Vauda Bančević v sodelovanju s strokovnimi delavci Muzeja uporabne umetnosti spremlja konceptualno simboliko razstave. S scenografskim pristopom posamezne modele spaja v kroge, poleg tega pa k specifični atmosferi prispeva prisotnost raznovrstnega rastlinja, značilnega za slovansko kulturno območje, kot sta lipa in materina dušica.

Z velikim ponosom se veselim izvedbe nadvse zanimivega in pomembnega projekta, ki poudarja skupne vrednote v smislu transnacionalnega in medgeneracijskega sodelovanja, še zlasti v okviru slovanskega sveta.

EN

their individual authenticity with the tradition and modernity to create a unique whole. This time, the show in Belgrade presents designers from Serbia, Poland, Croatia, Montenegro, North Macedonia, the Czech Republic, Bulgaria, Slovakia, Russia and Slovenia.

The project's bridges across space and time extend to collaborations between different generations. The exhibition maintains the traditional character and authentic identification by opening outwards to the broader context of a global creative network.

In collaboration with the Museum of Applied Art associates, the author of part II of the Transformations project Stanislava Vauda Benčević keeps her eye on the exhibition's conceptual symbolism. Taking the stage design approach she fuses models into circles, further building the specific atmosphere with plants that frequently appear in Slavic folklore, such as the linden tree and wild thyme.

It is with great pleasure and anticipation that I await this fascinating and important project which highlights our common values of transnational and intergenerational cooperation within the Slavic world.

RS

Izložba okuplja i povezuje deset stvaralaca u polju dizajna tekstila, odnosno odevanja, povezujući autentični dizajn svakog pojedinca u tematsku celinu koja spaja tradiciju i savremenost. Tom prilikom u Beogradu okupiće se dizajnerke i dizajneri, pored dve predstavnice iz Srbije, iz Poljske, Hrvatske, Crne Gore, Severne Makedonije, Češke, Bugarske, Slovačke, Rusije, Slovenije.

Osim vremenskog i prostornog povezivanja, važan momenat navedenog projekta predstavlja i međugeneracijska razmena i saradnja. Čuvajući tradicionalni karakter i autentične identifikacije, izložba sa sobom nosi šire kontekste u smislu globalne povezanosti savremenog stvaralaštva.

Avtorka drugog dela projekta Transformacije Stanislava Vauda Benčević, u saradnji sa stručnim kadrom Muzeja primenjene umetnosti, prati konceptualnu simboliku izložbe. Pored scenografskog pristupa dizajnu postavke koji grupiše u krugove i međusobno povezuje dizajnirane modele, atmosferi doprinosi prisustvo raznorodnog bilja karakterističnog za slovensko područje: lipa, majčina dušica...

Sa velikim zadovoljstvom i radošću očekujem realizaciju ovog zanimljivog i značajnog projekta koji naglašava zajedničke vrednosti u kontekstu transnacionalne i međugeneracijske saradnje, a posebno u okviru saradnje slovenskih zemalja.

SI

TRANSFORMACIJE

Slovanska umetnost ustvarjanja skozi čas in prostor: Med tradicijo in sodobnimi oblikovalskimi praksami

Mednarodna razstava Transformacije, ki je na ogled v prostorih Muzeja uporabne umetnosti, je nastala v sodelovanju Ministrstva za kulturo Republike Srbije, Muzeja uporabne umetnosti in Foruma slovanskih kultur (FSK). Projekt predstavlja del platforme, ki izhaja iz kulturnega miljeja in spodbuja ustvarjalni značaj udeleženi v ustanovi, katere delovanje je v javnem interesu.

Gonilna sila je združevanje, izmenjevanje, mednarodno in transnacionalno sodelovanje, ki prispeva k vidnosti in prepoznavnosti slovanskih kultur v sodobnem postglobalnem prostoru.

Razstava Transformacije je druga po vrsti v okviru istoimenskega projekta in se navezuje na temeljna načela in cilje ustanove FSK. Po prvi postavitvi v Ljubljani se je v Beogradu, natančneje v Muzeju uporabne umetnosti, srečalo deset udeležencev in udeleženk iz različnih držav. Poleg srbske predstavnice Nevene Ivanović so se ob tej priložnosti na že znanem naslovu, Vuka Karadžića 18, zbrali

EN

TRANSFORMATIONS

Slavic creativity through time and space: Between tradition and contemporary design practices

The international exhibition Transformations realized by the Museum of Applied Art was created in cooperation with the Ministry of Culture of the Republic of Serbia, the institution of the Museum of Applied Art and the Forum of Slavic Cultures (FSK). Representing a part of the entire FSK platform that originates from the cultural milieu, the Transformations project encourages the creative character of the participants of this foundation that acts in the public interest.

The starting point is the gathering, exchange, international and transnational cooperation that contributes to the visibility and recognizable contribution of Slavic cultures in the modern post-global space.

Building on the basic principles and goals of the FSK Foundation, the Transformations exhibition is the second in a row within the project of the same name. After Ljubljana, where the first exhibition was realized, Belgrade, or more specifically the Museum of Applied Art, gathers ten participants from

RS

TRANSFORMACIJE

Slovensko stvaralaško umeće kroz vreme i prostor: Između tradicije i savremenih dizajnerskih praksi

Međunarodna izložba Transformacije, koja se realizuje u prostoru Muzeja primenjene umetnosti, nastala je u saradnji Ministarstva kulture Republike Srbije, Muzeja primenjene umetnosti i Foruma slovenskih kultura. Predstavljajući jedan deo celine FSK platforme koja potiče iz kulturnog miljea, projekat Transformacije podstiče stvaralački karakter učesnica i učesnika ove fondacije koja deluje u javnom interesu.

Pokretačka tačka nalazi se u okupljanju, razmeni, međunarodnoj i transnacionalnoj saradnji koja doprinosi vidljivosti i prepoznatljivom doprinosu slovenskih kultura u savremenom postglobalnom prostoru.

Nadovezujući se na osnovne principe i ciljeve FSK fondacije, izložba Transformacije druga je po redu u okviru istoimenog projekta. Posle Ljubljane, gde je realizovana prva izložbena postavka, Beograd, tačnije Muzej primenjene umetnosti, okuplja deset učesnica i učesnika sa različitih teritorija. Osim predstavnica iz Srbije, tom prilikom će se na poznatoj adresi, Vuka

SI

oblikovalci in oblikovalke iz Poljske, Hrvaške, Črne gore, Severne Makedonije, Češke, Bolgarije, Slovaške, Rusije in Slovenije.

Stanka Vauda Benčević, ki je zasnovala koncept, pripoveduje o razstavi 50 avtentičnih oblikovalskih kosov obleke v zanimivi scenografsko oblikovani postavitvi. Modeli, zbrani v krožne skupine, povezane z nitmi, simbolično govorijo o prepletenosti slovanske tradicije in kulture skozi čas in prostor. Podobno kot velja za ljudski ples, pri katerem se vsi držijo za roke, vse neprenehno kroži, tako razstava Transformacije tematsko združuje tradicijo in sodobne oblikovalske prakse, kot tudi različne generacije sodobnih oblikovalk in oblikovalcev.

Poleg omenjenih posebnosti, ki določajo temeljne značilnosti koncepta, k vzdušju pomembno prispeva prebujenje različnih čutov. Poleg vizualnega in taktilnega dela oblikovanega tekstila razstava nagovarja tudi sluh in vonj. Avtentični slovanski zvok in dišave rastlin, značilnih za slovanski svet, ustvarjajo izjemno celostno doživetje.

EN

different territories. In addition to representatives from Serbia, designers from Poland, Croatia, Montenegro, North Macedonia, the Czech Republic, Bulgaria, Slovakia, Russia, and Slovenia will gather at the well-known address of 18 Vuk Karadžić.

The author of the concept, Stanka Vauda Benčević, talks about the exhibiting of fifty models, authentic designed pieces of clothing, via an interesting scenographically designed setting. Concentrated in circular groups connected by threads, they symbolically speak of the connection of Slavic tradition and culture through time and space. Reminiscent of the folklore ritual where everyone holds hands and the dance flows, the Transformations exhibition thematically combines tradition and contemporary design practices, as well as linking different generations of contemporary designers.

In addition to the mentioned essentials that represent the basic features of the concept, an important atmospheric note is given to the setting by the activation of different senses. Thus, in parallel with the visual and tactile part of the designed textile, the setting triggers the senses of hearing and smell. The authentic Slavic sound and fragrant notes of plants that are characteristic of the Slavic climate unite the experience into a complete one.

RS

Karadžića 18, okupiti dizajnerke i dizajneri iz Poljske, Hrvatske, Crne Gore, Severne Makedonije, Češke, Bugarske, Slovačke, Rusije, Slovenije.

Stanka Vauda Benčević, autorka koncepta, govori o izložbi pedeset modela, autentičnih dizajniranih delova odeće kroz jednu zanimljivu scenografski oblikovanu postavku. Koncentrisani u kružne grupe koje su povezane nitima, simbolično govore o vezanosti slovenske tradicije i kulture kroz vreme i prostor. Podsećajući na folklornu stranu igre, u kojoj se svi drže za ruke i igra teče, izložba Transformacije tematski spaja tradiciju i savremene dizajnerske prakse, podjednako kao i različite generacije savremenih dizajnerki i dizajnera.

Osim pomenutih specifičnosti koje predstavljaju osnovne karakteristike idejne potke, važnu atmosfersku notu postavci daje aktivacija različitih čula. Tako, paralelno sa vizuelnim i taktilnim delom dizajniranog tekstila, postavka aktivira i čula sluha i mirisa. Avtentični slovanski zvuk i mirisne note biljaka karakterističnih za slovensko podneblje stvaraju kompletan doživljaj.

SI

VIZIJE TRADICIJE

Ko me je direktorica Foruma slovanskih kultur dr. Andreja Rihter leta 2019 povabila, da ob 15. obletnici delovanja Foruma pripravim uvodni projekt vseslovanske modne platforme, si nihče od nas ni natančno predstavljal, kaj bo nastalo. Vedeli smo le to, da želimo spodbuditi ustvarjalnost modnih oblikovalcev skozi prizmo bogate kulturne dediščine slovanskih dežel.

K sodelovanju smo povabili nekaj najbolj prodornih modnih oblikovalcev mlajše in srednje generacije. V avtorskih kolekcijah, pripravljenih posebej za to priložnost, so tradicionalne elemente svojega kulturnega okolja umestili v izrazito sodoben modni kontekst. Transformacija specifične slovanske senzibilnosti v univerzalno modno paradigmo je bila presenetljiva. Pokazalo se je, da gre za dve popolnoma kompatibilni komponenti, za dve strani istega kovanca. »Slovanski duh« in »globalna moda« se ne izključujeta, ampak dopolnjujeta in celo pogojujeta. Dialektika obeh elementov se je vedno iztekla v inovativno sintezo, ne glede na to, na katere zgodovinske, etnološke ali umetnostne reference so se v svoji inspiraciji navezovali avtorji.

Nikolaj Božilov je v svoji modni viziji, sledeč slavnemu portretu ženske v narodni noši Bolgarska Madona slikarja Vladimirja Dimitrova

EN

VISIONS OF TRADITION

In 2019, when Andreja Rihter, director of the Forum Slavic Cultures invited me to help mark the Forum's 15th anniversary with a lead-in project of a pan-Slavic fashion platform, none of us knew exactly what to expect. What we did know was that we wanted to spark fashion designer's creativity through the prism of the rich cultural heritage of Slavic countries.

We invited some of the most ground-breaking young and middle generation fashion designers to participate in the project. Designed specifically for this occasion, their original collections transposed traditional elements of their cultural backgrounds into a distinctly contemporary fashion context. The transformation of specific Slavic sensibility into a universal fashion paradigm was stunning. The two components turned out to be complementary compatible, two sides of the same coin. The »Slavic spirit« and »global fashion« are not mutually exclusive, but complementary and are even conditional upon each other. Unfailingly, the dialectics between the two elements produced an innovative synthesis, irrespective of which historical, ethnological or artistic references inspired the authors.

Nikolay Bozhilov's fashion vision embodied the Bulgarian Madonna,

RS

VIZIJE TRADICIJE

Kada me je dr Andreja Rihter, direktorka Foruma slovenskih kultura, 2019. godine pozvala da pripremam projekat otvaranja Sveslovenske modne platforme povodom 15. godišnjice Foruma, niko od nas nije mogao da zamisli šta će se tačno dogoditi. Znali smo samo da želimo da podstaknemo kreativnost modnih kreatora kroz prizmu bogatog kulturnog nasleđa slovenskih zemalja.

Pozvali smo neke od najuticajnijih modnih kreatora mlađe i srednje generacije da učestvuju. U avtorskim kolekcijama, pripremljenim posebno za ovu priliku, tradicionalne elemente svog kulturnog okruženja oni su smestili u izrazito moderan modni kontekst. Iznenadjujuće je bilo pretvaranje specifičnog slovenskog senzibiliteta u univerzalnu modnu paradigmu. Ispostavilo se da su to dve potpuno kompatibilne komponente, dve strane istog novčića. »Slovenski duh« i »globalna moda« se međusobno ne isključuju, već se dopunjuju, pa čak i uslovljavaju. Dijalog dva elementa uvek je rezultirao inovativnom sintezom, bez obzira na to na koje su se istorijske, etnološke ili umetničke reference autori pozivali u svojoj inspiraciji.

Nikolaj Božilov je u svojoj modnoj viziji, prateći čuveni portret žene u nacionalnom kostimu Bugarska Madona, rad Vadimira Dimitrova -

Jožica Brodarič

kuratorka prvega dela projekta Transformacije
Curator of the Transformations project, Part I
kustoskinja prvog dela projekta Transformacije

SI

»Maistora«, dobesedno redefiniral »bolgarski duh« skozi podobo emancipirane ženske. Andrea Pojezdálová je s kolekcijo Retrotopia aktualizirala delo fotografa Karola Plicke, ki je vseskozi iskal arhaično, avtentično in idealistično Slovaško kot rajsko podobo »slovanskega Tahitija«. Jelena Proković je z dekonstrukcijo motivov krašenja velikonočnih jajc, kot jih poznajo v Beli krajini v Sloveniji, pričarala nepričakovano avantgardistično ekstravaganco. Kreativni tandem KGB (Galina in Nikolaj Birjukov) je

EN

Vladimir Dimitrov – Maystora's famous portrait of a woman in a traditional folk costume, and literally redefined the »Bulgarian spirit« through the image of an emancipated woman. Andrea Pojezdálová's collection Retrotopia tapped into the work of photographer Karol Plicka, who persistently sought archaic, authentic, idealised Slovakia as the paradise image of the »Slavic Tahiti«. Jelena Proković deconstructed the patterns adorning traditional Easter eggs that are typical for the

RS

Nikolay Bozhilov

Majstora, dosledno je redefinisao „bugarski duh“ kroz lik emancipovane žene. Kolekcijom Retrotopia Andrea Pojezdalova ažurirala je rad fotografa Karola Plicke, koji je neprestano tragao za arhaičnom, autentičnom i idealističkom Slovačkom kao rajskom slikom slovenskog Tahitija. Jelena Proković je dočarala neočekivanu avangardnu ekstravaganciju, dekonstruišući motive ukrašavanja uskršnjih jaja kakvi su poznati u Beloj Krajini u Sloveniji. Kao omaž svom gradu, Sankt Peterburgu, kreativni tandem KGB (Galina i Nikolaj Birjukov) uspostavio je most između istorije i sadašnjosti kroz istorijske, arhitektonske, pejzažne, umetničke i verske vizuelne citate, pune nostalgije i melanholije. Nevena Ivanović (NEO Design) izabrala je kao trag epsku tradiciju i ikonografiju srpskih srednjovekovnih vitezova, kojoj je suptilnim i istovremeno subverzivnim gestom

Jelena Proković

SI

kot hommage svojemu mestu Sankt Peterburgu vzpostavil most med zgodovino in sedanostjo skozi historične, arhitekturne, krajinske, umetnostne in religijske vizualne citate, polne nostalgije in melahnolije. Nevena Ivanović (NEO Design) je za iztočnico izbrala epsko tradicijo in ikonografijo srbskih srednjeveških vitezov, čemur je s subtilno in hkrati subverzivno gesto dodelila izrazito feministične atribute.

Vsaka transformacija je proces in vsak proces ima svojo pot. Kam bo vodila ta, je nemogoče napovedati. Prepričana pa sem, da bo potovanje še naprej zanimivo, ustvarjalno in navdihujoče. **Zato: srečno pot, Transformacije.**

EN

Slovenian region of Bela Krajina, conjuring up an unexpected avant-garde extravagance. The creative tandem KGB (Galina and Nikolay Biryukov) paid homage to their home city of Saint Petersburg, fashioning a bridge between history and the present through historical, architectural, landscape, art and religious visual citations imbued with nostalgia and melancholy. Nevena Ivanović (NEO Design) was inspired by the epic tradition and iconography of medieval Serbian knights, to which she applied distinctly feminist attributes with a subtle, yet subversive stroke.

Every transformation is a process, and every process has its course. Where it will lead remains to be seen, but I am confident that the journey will continue to be fascinating, creative, and inspiring. **So, bon voyage, Transformations!**

RS

dodelila izrazito feminističke atribute.

Svaka transformacija je proces i svaki proces ima svoj put. Nemoguće je predvideti kuda će nas to dovesti. Ali sigurna sam da će putovanje i dalje biti zanimljivo, kreativno i inspirativno. **Dakle: srečan put, Transformacije.**

Nikolay Bozhilov

Galina & Nikolay Biryukov

Andrea Pojezdálová

SI

OBLAČILA ŠE ZDALEČ NISO SAMO ZUNANJI OKRAS IN OBLIKA

Oblačila sporočajo marsikaj, povezujejo nas med sabo, s kulturo, s prostorom, v katerem živimo in ki je del našega širšega prostora. Skozi oblačila lahko spoznavamo, kako so živeli naši predniki, kako so znali poslušati naravo, svet okrog sebe, se odzivati, darovati, sprejemati, kar je bilo potrebno za obstoj. Skozi oblačila lahko spoznavamo, kaj se je dogajalo v tisočletjih zorenja novih idealov, ustvarjalne energije, ki črpa, se oplaja in se navdihuje pri izvoru ter prehaja v brezčasnost prostora, prenaša naprej simbole in kode preteklosti, dediščino, ki je pomembna za stebre prihodnosti.

Oblačilo ni samo zunanji okras in oblika, velikokrat je mnogo več. Nedavno je oblačilo predstavljalo stik z identiteto naroda. S tem se, med drugim, že nekaj časa ukvarjam in ni naključje, da sem se pridružila projektu, ko je bil uresničen prvi del Transformacij – OD slovanskih oblačilnih tradicij DO sodobnih kreacij, celoten projekt pa se še ni zaključil. Začeli smo snovati drugi del. Povezali smo se z oblikovalci oblačil iz Češke, Črne gore, Hrvaške, Poljske in Severne Makedonije. Povabili smo jih k sodelovanju in nadaljevali s spodbujanjem iskanja inspiracij v slovanski tradiciji in kulturi, kar je tudi sicer osnovno

EN

CLOTHES ARE FAR MORE THAN OUT- WARD DECORATION AND FORM

Clothes speak volumes; they connect us with each other, with our culture and community, understitching a sense of collective identity and belonging. Through clothes we learn about the lives of our ancestors and their relationship with nature, how they listened to the world around them and reacted to it, how they gave and received what was needed to survive. Clothes offer an insight into the millennia that saw evolving of new ideals, and a creative energy that finds inspiration at the source and transpires into the timeless space, passing on the symbols and codes of the past, the heritage that serves as the foundation for the pillars of the future.

A garment can be much more than outward decoration and form. Not long ago, a garment still represented the contact with one's national identity. This, among other things, has preoccupied me for a while and it was not by chance that I joined the Transformations – FROM the Slavic Clothing Traditions TO Contemporary Designs project for its second round. We reached out to designers from the Czech Republic, Montenegro, Croatia, Poland and North Macedonia to join the project and continued to seek new sources

RS

ODEĆA JE MNOGO VIŠE OD VIDLJIVIH DEKORACIJA I OBLIKA

Odeća govori mnogo toga, povezuje nas jedne sa drugima, sa kulturom, s prostorom u kome živimo i koji je deo našeg šireg prostora. Kroz odeću možemo saznati kako su živeli naši preci, kako su znali da osluškuju prirodu, svet oko sebe, da se odazovu, daruju, prihvate ono što je bilo neophodno za opstanak. Kroz odeću možemo da upoznamo šta se dešavalo u milenijumima sazrevanja novih ideala, stvaralačke energije koja vuče, buja i nadahnjuje se na izvoru i prelazi u bezvremenost prostora, prenoseći simbole i kodove prošlosti, nasleđe koje je važno za stubove budućnosti.

Odeća nije samo spoljašnji ukras i dizajn, često je mnogo više. Ne tako davno odeća je predstavljala kontakt sa identitetom nacije. Time se, između ostalog, bavim već neko vreme i nije slučajno što sam se u projekat uključila kada je realizovan prvi deo Transformacija – OD tradicionalne slovenske odeće DO savremenih kreacija, a ceo projekat još nije završen. Počeli smo da dizajniramo drugi deo. Povezali smo se sa dizajnerima odeće iz Češke, Crne Gore, Hrvatske, Poljske i Severne Makedonije. Pozvali smo ih da učestvuju i nastavili da podstičemo traganje za inspiracijom u slovenskoj tradiciji i kulturi, što je i osnovna misija Foruma slovenskih

Stanislava Vauda Benčević

koordinatorka in kuratorka drugega dela projekta Transformacije
Coordinator and curator of the Transformation project, Part II
koordinatorka i kustoskinja drugog dela projekta Transformacije

SI

poslanstvo Foruma slovanskih kultur.

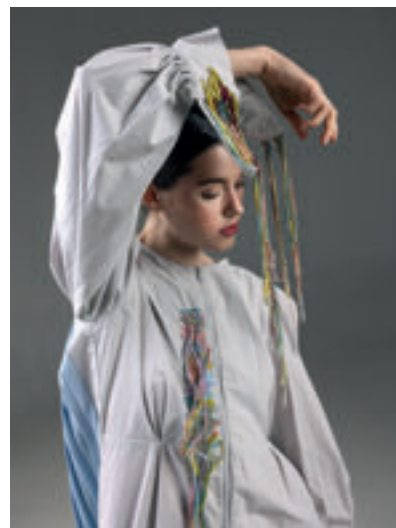
Sledila so intenzivna raziskovanja, iskanja vezi s koreninami, prebiranje literature, pripovedk, pregledovanje slikovnega materiala, vključevanje zgodovine, slovanske mitologije, glasbe, najrazličnejših delovanj naših prednikov, globljih spoznanj o naši kulturni dediščini in tradiciji. Ideje in navdihe smo nadgrajevali s sodobnim duhom, ki plemeniti, povezuje, prepleta, snuje in dodaja svežino, obliko in vsebino. V zamislih

EN

of inspiration in Slavic traditions and culture, which is also the core mission of the Forum of Slavic Cultures.

Intense research ensued as we delved deeper into our roots, read literature, explored folk tales and visual materials, Slavic history and mythologies, music, our ancestors' practices, arriving at more meaningful findings about our cultural heritage and traditions. We imbued our ideas and inspirations with a modern spirit that refines,

RS

Kinga Król

kultura.

Usledilo je intenzivno istraživanje, traženje veza s korenima, čitanje literature, priča, ispitivanje slikovnog materijala, uključujući istoriju, slovensku mitologiju, muziku, različite delatnosti naših predaka i dublji uvid u naše kulturno nasleđe i tradiciju. Ideje i inspiracije nadogradili smo savremenim duhom koji oplemenjuje, povezuje, prepliće, osmišljava i dodaje svežinu, formu i sadržaj. Modeli su počeli da se oblikuju u idejama i na papiru, podstaknuti vizijom stvorenom u prilično kratkom vremenskom periodu, ali to jeste bilo dovoljno da se probudi svest o tome koliko su važni koreni u izgradnji jedinstvene individualnosti, koliko je važna naša veza sa istorijom, koliko su dragocena znanja o tradicionalnim veštinama i zanatima koja se zbog kratkog ljudskog pamćenja i globalizacije često gube i koja moramo vratiti u život. Koliko je važno znati šta možemo da stvorimo od starih i novih materijala, metoda, tehnika, tehnologija koje se međusobno dopunjuju, nadograđuju i prenose od nastanka našeg nasleđa do sadašnjosti i u budućnost.

Ivana Murišić

SI

in na papirju so se začeli oblikovati modeli, ki jih je spodbujala vizija, ustvarjena v dokaj kratkem času, a bilo je dovolj, da se je prebudilo zavedanje, kako pomembne so korenine pri nadgradnji unikatne individualnosti, kako pomembna je povezanost z zgodovino in starimi znanji, ki se zaradi kratkega človeškega spomina in globalizacije velikokrat nesramno izgublja in jih je treba znova priklicati na plan. Kako zelo pomembno je spoznanje, kaj lahko ustvarimo s starimi in novimi materiali, prijemi, tehnikami, tehnologijami, ki se med seboj dopolnjujejo, nadgrajujejo in peljejo od izvora svoje dediščine do sedanjosti in v prihodnost.

V drugem delu Transformacij smo pridobili pet novih projektov, ki so jih oblikovalci poimenovali v svojem lastnem jeziku.

Denisa Dovalová iz Češke si je zamislila Slovanské bohyně, **Ivana Murišić** iz Črne gore je zasnovala kolekcijo Sloboda, **Jelena Holec** iz Hrvaške je ustvarila kolekcijo Ukrašena, **Kinga Król** iz Poljske je svojo kolekcijo imenovala Dziwożona, **Dragan Hristov** iz Severne Makedonije je oblikoval svoj oblačilni projekt Gora.

Jelena Holec

EN

connects, intertwines, devises, and brings freshness, form and substance. In our minds and on paper, our designs began to take shape as models evolved from a vision that had transpired in a relatively short time, but was strong enough to raise awareness of how important our roots and our connection with history are when it comes to building our unique individuality, and how valuable are the traditional knowledge and skills that are being lost so carelessly owing both to globalisation and our short memory, so that they need to be recollected time and again. It reminded us of how important it is to realise that we can create amazing things with old and new materials, techniques, technologies and approaches that complement and boost each other as they move from the source of their heritage to the present and forward into the future.

Round two of the Transformations produced five new projects, which the designers named in their own language.

Denisa Dovalova (Czech Republic) created the Slovanské bohyně (Slavic Goddesses),

Ivana Murišić (Montenegro) designed the Sloboda (Freedom) collection,

Jelena Holec (Croatia) named her collection Ukrašena (Ornamentation),

Kinga Krol (Poland) presented her collection Dziwożona (Wild woman),

and **Dragan Hristov** (North Macedonia) designed a fashion project called the Gora Forest collection.

RS

U drugom delu Transformacija stekli smo pet novih projekata koje su dizajneri imenovali na svom jeziku.

Denisa Dovalová iz Češke zamišlja Slovanské bohyně,

Ivana Murišić iz Črne Gore dizajnira kolekciju Sloboda,

Jelena Holec iz Hrvatske kreira kolekciju Ukrašena,

Kinga Krol iz Poljske nazvala je svoju kolekciju Dziwożona,

Dragan Hristov iz Severne Makedonije dizajnira svoj odevni projekat Gora.

Denisa Dovalová

Dragan Hristov

SI

Vzpostavil se je raziskovalni proces od navdiha, ideje, skice do realizacije.

Inspiracije so segle daleč in globoko pri Draganu Hristovu iz Severne Makedonije, ki je našel izhodišče v naravi, čemur so sledila svetla, s kristalizacijo obdana, z želodom barvana, z volnenim predivom stkana, plastena, izčiščena oblačila. Na povsem drugačen način komunicira z oblačili Kinga Król, ki je poleg oblikovalke oblačil tudi grafična oblikovalka in svoje kreacije poudarja in prepleta s sodobnim tiskom zelišč, z ročno vezenimi detajli in s toplotno obdelavo materiala – plisiranjem. Denisa Dovalová iz Češke je našla navdih pri nekaterih slovanskih boginjah. Vsako je na svoj način predstavila s simbolno kodo, digitalno natisnjeno na obleki. Ivana Murešič iz Črne gore se igra z vezenino kot tatujem in z zakrivanjem in odkrivanjem telesa ustvarja podobo boginje pomladi in mladosti, Vesne. Med tradicionalna oblačila Posavine se je podala Jelena Holec iz Hrvaške in v svojih oblačilih uporabila tako vzorce v obliki sodobnega digitalnega tiska kot blago, barvano s čebulo.

Ta projekt širšemu prostoru sporoča, da je lepota skrita in razkrita v posameznih značilnostih naroda, zapisana v kodah, simbolih, detajlih. Posameznik se prek skupnih značilnosti povezuje s prostorom, tokrat s slovanskim prostorom, polnim enotne in hkrati raznovrstne preteklosti, ki jo lahko prebudimo in osvežimo tudi z vezeninami, tiski, tkaninami, tehnikami, materiali, vzorci, z oblačili, v katerih je skrito veliko starega spomina.

EN

Starting with the inspiration and idea the research process took shape as a sketch and finally the realisation.

Dragan Hristov delved deep for his inspiration and found it in nature, producing refined, light-coloured, layered wool yarn garments that were crystallised and dyed with acorns. Fashion and graphic designer Kinga Król communicates through clothes in an entirely different manner, highlighting and blending her designs with contemporary botanical prints, hand-embroidered details and heat pleating. Denisa Dovalová found inspiration in Slavic goddesses, embodying each of them with a symbolic code digitally printed on the dress. Ivana Murešič played with embroideries that cover and uncover the body like tattoos, creating the image of Vesna, the goddess of spring and youth. Traditional garments of the Posavina region inspired Jelena Holec, whose designs employ onion-dyed fabrics and digital prints.

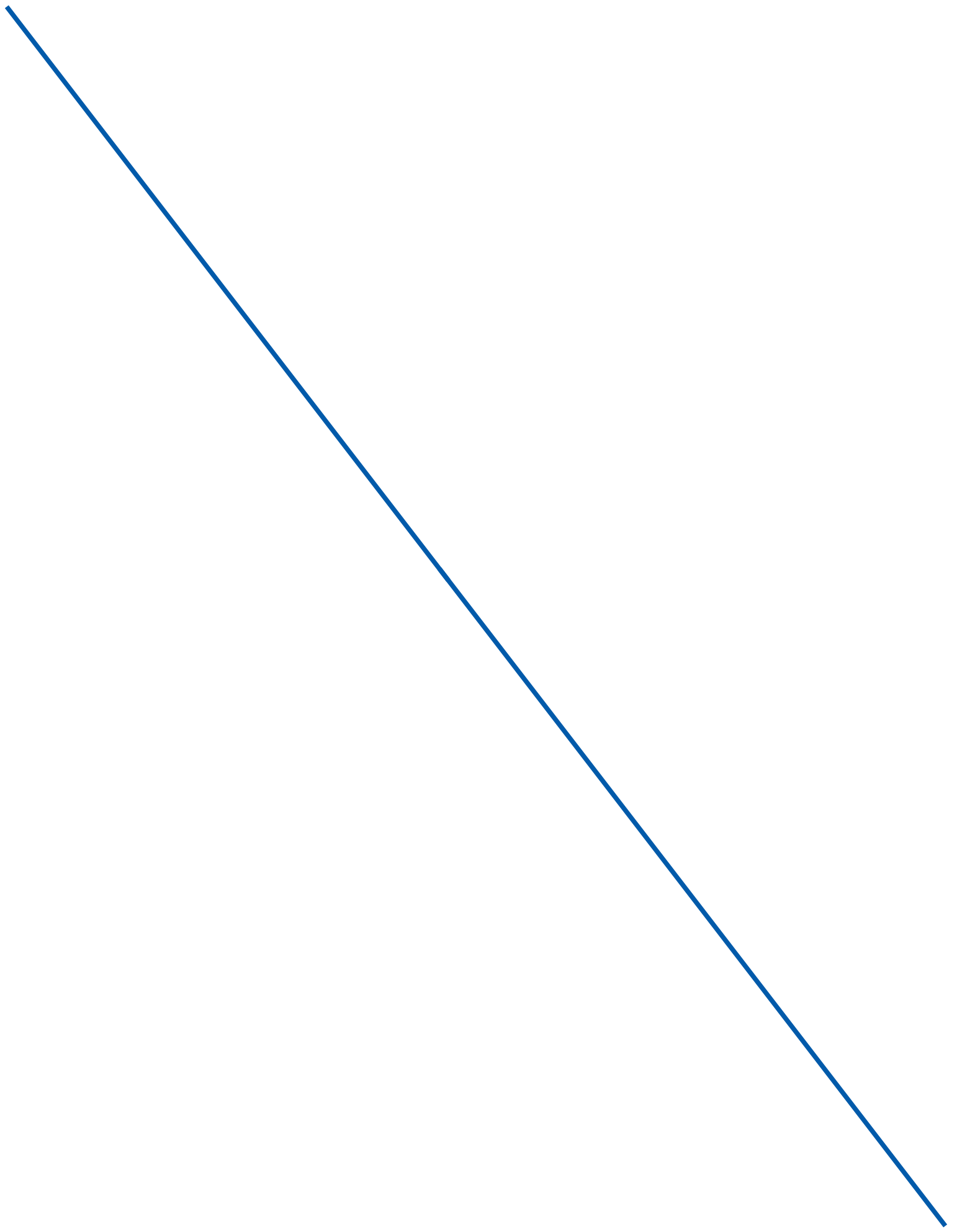
The project communicates to the wider audiences that beauty is hidden and revealed in specific national characteristics, and written in codes, symbols and details. These common characteristics connect people with their environment, in this case the Slavic world with its shared, yet diverse past which can be reawakened and refreshed also with embroideries, prints, fabrics, techniques, materials, patterns and garments that harbour a treasure trove of ancient memory.

RS

Uspostavljen je istraživački proces od inspiracije, ideje i skice do realizacije.

Inspiracije su sezale daleko i duboko do Dragana Hristova iz Severne Makedonije, koji je polazište pronašao u prirodi, a zatim u svetlu, kristalizacijom optočenu, farbanu žirom, od vune tkanu, slojevitou, prefinjenu odeću. Ona na potpuno drugačiji način komunicira sa odećom Kinge Krol, koja je, osim što je dizajnerka odeće i grafička dizajnerka i svoje kreacije naglašava prepletom savremenih botaničkih printova, sa ručno izvezenim detaljima i sa termičkom obradom materijala- plisiranjem. Denisa Dovalova iz Češke je inspiraciju našla u nekim slovenskim boginjama. Svaku je na svoj način predstavila kao simbolički kod koji je digitalno odštampan na haljini. Ivana Murešič iz Crne Gore igra se vezom kao tetovažom, stvarajući lik boginje proleća i mladosti Vesne pokrivanjem i otkrivanjem tela. Jelena Holec iz Hrvatske inspirisana je tradicionalnom nošnjom posavskog kraja i u svojim kreacijama koristi digitalne štampe i tkanine obojene lukom.

Ovaj projekat informiše širi prostor da se lepota krije i otkriva u individualnim karakteristikama nacije, ispisana šiframa, simbolima, detaljima. Kroz zajedničke karakteristike, pojedinac se povezuje s prostorom, ovoga puta sa slovenskim prostorom, punim slične i istovremeno raznolike prošlosti, koja se može probuditi i osvežiti i vezovima, printovima, tkaninama, tehnikama, materijalima, šarama, sa odećom u kojoj je mnogo starog skrivenog sećanja.

Transformacije

2019/2020

Jožica Brodarič

NIKOLAY BOZHILOV
GALINA & NIKOLAY BIRYUKOV
NEVENA IVANOVIĆ
ANDREA POJEZDÁLOVÁ
JELENA PROKOVIĆ

NIKOLAY BOZHILOV

SPIRIT
SPIRIT
СПИРИТ

SI

NIKOLAJ BOŽILOV

Bolgarija

Nikolaj Božilov je na oddelku za modo Nacionalne akademije za umetnost leta 2011 diplomiral, leta 2013 končal magisterij, leta 2020 pa doktoriral.

Že kot študent je prejel prestižno nagrado za najboljšega oblikovalca »zlata šivanka« (2010), ki jo podeljuje bolgarska Akademija za modo. Istega leta je za projekt Morphology v Londonu v okviru tamkajšnjega tedna mode prejel nagrado International Triumph Inspiration Award. Leta 2013, ko je tudi uradno začel kreirati znamko pod lastnim imenom, je bil ponovno nagrajen z »zlato šivanko«. Božilov je svoje kreacije v Sofiji predstavil na Tednu mode in Fashion Forumu Goldwell, v Craiovi pa se je predstavil na dogodku Festivalul de moda. Leta 2020 je njegova kolekcija SPIRIT prejela nagrado BIG SEE FASHION DESIGN, leta 2022 pa je za isto kolekcijo prejel certifikat One in 50 of 2022, Kyoto Global Design Award.

Božilov deluje v kreativnem polju konceptualne mode z izrazitim poudarkom na eksperimentalnosti, pri čemer skuša ustvarjati nove, brezčasne estetske standarde na temelju združevanja preteklih in sodobnih paradig.

EN

NIKOLAY BOZHILOV

Bulgaria

Nikolay Bozhilov studied fashion at the National Academy of Arts, where he graduated in 2011 and completed his Master's degree in 2013. In 2020, he completed his doctorate at the same academy.

When still a student, he received the prestigious Golden Needle Award (2010), which is conferred by the Bulgarian Fashion Academy. The same year, his project Morphology won the International Triumph Inspiration Award at London's Fashion Week. In 2013, he officially launched his own brand and won his second Golden Needle in Sofia. Bozhilov has presented his creations at Sofia Fashion Week, Sofia Goldwell Fashion Forum, and at Festivalul de moda in Craiova. In 2020, his SPIRIT collection won the BIG SEE FASHION DESIGN award and in 2022 he was awarded One in 50 of 2022 certificate of achievement from Kyoto Global Design Awards for the same collection.

Bozhilov works in the creative field of conceptual fashion, intensely focusing on experiments in fashion while trying to create new, timeless aesthetic standards by combining past paradigms with contemporary ones.

RS

NIKOLAJ BOŽILOV

Bugarska

Nikolaj Božilov diplomirao je modu na Nacionalnoj akademiji umetnosti 2011. godine, a dve godine kasnije tamo i magistrirao. Godine 2020. odbranio je svoj doktorat na istoj akademiji.

Još kao student, 2010. godine dobio je Zlatnu iglu, prestižnu nagradu koju dodeljuje Bugarska modna akademija. Godine 2011. njegov projekat Morfologija osvojilo je International Triumph Inspiration Award na Londonskoj nedelji mode. Godine 2013. zvanično je pokrenuo sopstveni brend i dobio još jednu Zlatnu iglu u Sofiji. Božilov je svoje kreacije predstavio u Sofiji na Fashion Veeku i Goldwell Fashion Forumu, a u Krajevci predstavio se na Festivalu mode. Njegova kolekcija SPIRIT dobila je nagradu BIG SEE FASHION DESIGN 2020, a za istu kolekciju dobio je certifikat One in 50 of 2022 Kioto Global Design Award 2022.

Božilov radi u kreativnom polju konceptualne mode sa jakim naglaskom na eksperimentalizmu, pokušavajući da stvori nove, vanvremenske estetske standarde zasnovane na kombinovanju prošlih i savremenih paradigmi.

SI

SPIRIT

Primarna inspiracija za kolekciju SPIRIT izhaja iz »nestinarstva«, ritualnega plesa po vroči žerjavici, ki ga je UNESCO zaščitil kot bolgarsko nesnovno kulturno dediščino. Obred, ki naj bi zagotavljal zdravje in rodnost, izvajajo na dan sv. Konstantina in sv. Helene, 3. in 4. junija, v jugovzhodni Bolgariji. Po jutranji procesiji, na kateri nosijo ikoni obeh svetnikov, slavje zvečer kulminira z »ognjenim plesom«. Drugi vir Božilove inspiracije je značilen element bolgarske narodne noše, tako imenovani »gajtan« - pleteno okrasje, ki kot okvir poudarja lepoto bolgarskih deklet in žena. Preplet vrvic v gajtanu je zelo kompleksen in lahko vključuje od tri pa do dvanajst niti različnih barv.

Božilov je vsakega od petih modelov kolekcije utemeljil na posebnem, prepoznavnem kosu oblačila bolgarske tradicije: na ženski obleki »saja«, ženskem oblačilu »litak«, moških hlačah »potur« ter moškem tekstilu »aba« in »jamorluk«. Vrhunec kolekcije je ročno izdelan gajtan, aranžiran v barvno kompozicijo, ki ženski obraz uokviri v poudarjeno simetrične proporce. Tudi samo silhueto, ki je v ljudskem izvirniku bolj prvinska in groba, je Božilov učinkovito sofisticiral, tako da v črnobeli barvni paleti zaživi v povsem novi, elegantni dimenziji. Kot dominantni modni dodatek je vpeljal izvirno oblikovane podaljšane ovratnike iz prepletenih neoprenskih niti.

EN

SPIRIT

The collection's primary inspiration is the fire ritual known as "nestinarstvo", which involves a barefoot dance on smouldering embers and is protected by UNESCO as Bulgarian intangible cultural heritage. Believed to bring health and fertility the ritual traditionally takes place in southeast Bulgaria on St. Constantine and St. Helen's Day on 3 and 4 June. After the morning procession with participants carrying icons of both saints, the festivities culminate in the evening with the "fire dance". Another source of Bozhilov's inspiration is the characteristic element of the Bulgarian traditional dress, so-called gaytan, the decorative braiding that "frames" the beauty of Bulgarian women. The interlacing of threads in gaytan is very complex, and may use three to as many as twelve strands of different colours.

Bozhilov based each of his five outfits on a distinctive item of the traditional Bulgarian folk costume: a women's dress called saya, the traditional women's litak, traditional men's trousers potur, and men's fabrics aba and yamorluk. The pinnacle of the collection is a hand-made gaytan arranged in a colourful composition that frames a woman's face into exaggeratedly symmetrical proportions. Bozhilov also refined the silhouette, which is more basic and rough in its traditional folk version, so that it shines through the black and white palette in a completely new, elegant dimension.

RS

SPIRIT

Osnovna inspiracija ove kolekcije je ritual „nestinastvo“, bosonogi ples na žerjavici koja tinja, a koji je pod zaštitom UNESCO-a kao bugarsko nematerijalno kulturno nasleđe. Veruje se da ritual donosi zdravlje i plodnost a održava se na Dan Svetog Konstantina i Svete Jelene 3. i 4. juna u jugoistočnoj Bugarskoj. Nakon jutarnje litije, na kojoj učesnici nose ikone oba svetitelja, svečanost kulminira uveče „vatrenom igrom“. Još jedan izvor inspiracije Božilova bio je karakterističan element bugarske tradicionalne nošnje, takozvani gajtan, ukrasno pletenje koje „uokviruje“ lepotu bugarskih žena. Preplitanje niti u gajtanu je veoma složeno i koristi od tri do čak dvanaest niti različitih boja.

Božilov je svaki od svojih pet „izgleda“ bazirao na prepoznatljivom predmetu bugarske tradicionalne nošnje: na ženskoj haljini koja se zove saja, na tradicionalnom ženskom litaku, tradicionalnim muškim pantalonama potur i muškim tkaninama aba i jamorluk. Vrhunac kolekcije je ručno rađen gajtan uklopljen u raznobjnu kompoziciju koja uokviruje lik žene u naglašenim simetričnim proporcijama. Čak i samu siluetu, koja je u izvorno- narodnom obliku primitivnija i grublja, Božilov je efektno sofisticirao, tako da sija kroz crno-belu paletu u potpuno novoj, elegantnoj dimenziji. Kao dominantni modni ukras dodao je i veoma originalne produžene kragne od isprepletenih neoprenskih niti.

SI

Ključna referenca, na katero se neposredno navezuje vizualna pojavnost kolekcije Božilova, so dela Vladimira Dimitrova (1882-1960), imenovanega Majstora, enega največjih bolgarskih umetnikov. Majstora je bil kvintesenčni bolgarski slikar, čigar dela utelešajo »bolgarski duh«. Svoj opus je posvetil Bolgariji, njenim, predvsem običajnim ljudem, zemlji, zgodovini, bojem in vojnem, tradiciji, folklori, običajem, naravnim lepotam in ženskam. Majstorovo slavno sliko »Bolgarska Madona«, na kateri je upodobil dekle iz vasi Šiškovci, nekateri imenujejo kar njegova Mona Lisa.

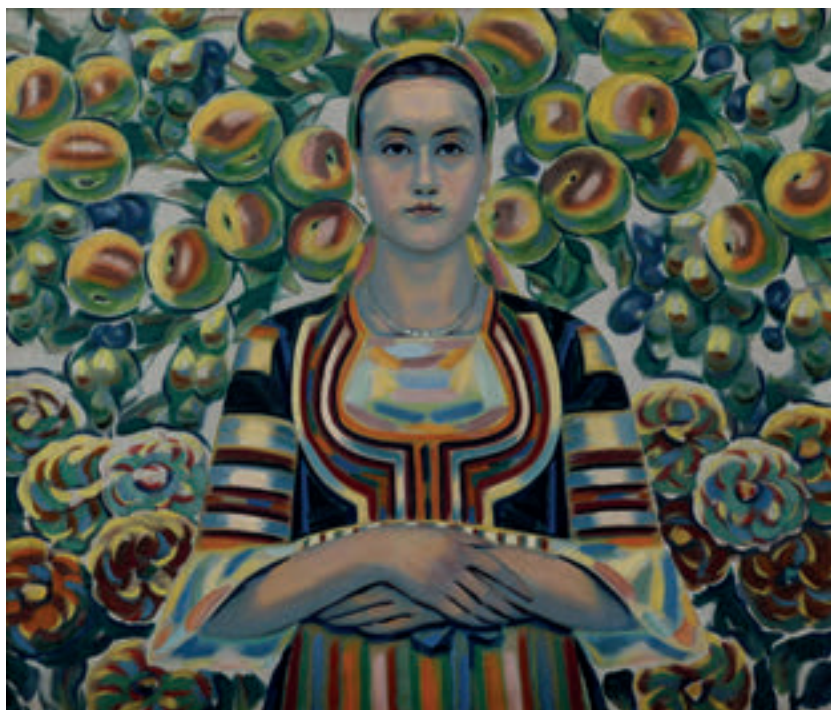
SPIRIT ni kolekcija, ki bi zgolj evocirala ljudski mysticizem in sublimirala tradicionalno oblačilno kulturo. Je veliko več kot to. Nikolaj Božilov je z njo postavil svojevrstni modni spomenik slikarju, ki ga je usodno zapeljala fantazma popolne ženske. Ikonična »Bolgarska Madona« je zdaj postala tudi prava modna ikona.

EN

He also added very original, extended collars made of intertwined neoprene threads as the dominant fashion accessory. The key reference of SPIRIT's visual expression is the work of Vladimir Dimitrov – Maistora (1882-1960), one of Bulgaria's most prominent artists. Maistora was the quintessential Bulgarian painter whose work captured the "Bulgarian spirit". He dedicated his entire body of work to Bulgaria, its people, in the first place the commoners, its land, history, wars and battles, tradition, folklore, customs, natural beauties, and women. Some call his "Bulgarian Madonna", which depicts a girl from the village of Shishkovtzi, his Mona Lisa. SPIRIT is much more than simply a collection that evokes vernacular mysticism and sublimates the traditional clothing culture. It is Nikolay Bozhilov's unique fashion monument to the painter who was fatally seduced by the fantasy of a perfect woman. The iconic "Bulgarian Madonna" has turned into a true fashion icon.

RS

Ključna referenca vizuelnog izraza kolekcije SPIRIT je delo Vladimira Dimitrova – Majstora (1882-1960), jednog od najistaknutijih bugarskih umetnika. Majstora je bio najistaknutiji bugarski slikar čije delo odražava „bugarski duh.“ Celokupno delo posvetio je Bugarskoj, njenom narodu, pre svega običnim ljudima, zemlji, istoriji, ratovima i bitkama, tradiciji, folkloru, običajima, prirodnim lepotama i ženama. Njegovo delo, na kojem je prikazan lik devojke iz Šiškovca, neki nazivaju i njegovom Mona Lizom. SPIRIT nije kolekcija koja samo evocira narodni mysticizam i sublimira tradicionalnu kulturu odevanja, već nešto mnogo više od toga. To je jedinstveni modni spomenik Nikolaja Božilova slikaru koji je bio fatalno zaveden imaginacijom savršene žene. Time se čuvena „Bugarska Madona“ pretvorila u istinsku modnu ikonu.

Vladimir Dimitrov - Maistora, 1922

spirit

**GALINA BIRYUKOVA &
NIKOLAY BIRYUKOV**

SILVER RING
SILVER RING
CIVIL BEP PWHT

SI

GALINA BIRJUKOVA & NIKOLAJ BIRJUKOV, Rusija

Galina Birjukova je diplomirala v Modnem laboratoriju Slave Zajceva v Moskvi. Leta 2016 je na tekmovanju poklicnih modnih oblikovalcev prejela nagrado, ki se imenuje po Nadeždi Petrovni Lamanovi, oblikovalki in kostumografinji, kreatorki na carskem dvoru, po ruski revoluciji pa tudi utemeljiteljici sovjetske mode.

Nikolaj Birjukov je slikar, grafični umetnik, fotograf in modni ustvarjalec, hkrati pa tudi restavrator. Diplomiral je na restavratorski šoli v Sankt Peterburgu in kot restavrator monumentalnih slik služboval v tamkajšnjem muzeju Ermitaž. Leta 1995 je diplomiral tudi na Pedagoški univerzi v Sankt Peterburgu, na oddelku za umetnost, kjer je kasneje poučeval umetnostno zgodovino.

Zakonca Galina in Nikolaj Birjukov sta ustanovitelja blagovne znamke KGB (inicialke njunih imen: Kolja Galja Birjukov), s katero sta doslej predstavila devet kolekcij na tednu mode Mercedes-Benz in Estet v Moskvi, na tednu mode v Minsku v Belorusiji in na drugih modnih dogodkih. Od leta 2019 je KGB tudi uradna znamka agencije »Models Runway Italy« iz Milana.

Galina in Nikolaj Birjukov v svojih projektih pod znamko KGB raziskujeta možnosti umestitve ruske zgodovine umetnosti v sodobni kontekst, pri čemer ju najbolj fascinira obdobje ruskega umetniškega simbolizma.

EN

GALINA BIRYUKOVA & NIKOLAY BIRYUKOV, Russia

Galina Biryukova graduated from the Moscow Slava Zaitsev Fashion Laboratory led by Vyacheslav Mikhaylovich Zaitsev. In 2016 she received the Lamanova Prize for professional fashion designers. The prize is dedicated to Nadezhda Petrovna Lamanova, fashion and costume designer who had served as supplier of Her Majesty's Imperial Court before the Russian Revolution and went on to lay the foundations for the new Soviet fashion afterwards.

Nikolay Biryukov is a painter, graphic artist, photographer and fashion designer as well as a graduate of the St. Petersburg School of Restoration, and once even served as a restoration specialist at the Hermitage Museum. In 1995, he graduated from the arts department at the State Pedagogical University in St. Petersburg and later taught art history.

Couple Biryukov are the creators of the brand KGB (the initials stand for their names, Kolya Galya Biryukovy) which has so far presented nine collections, namely at the Mercedes-Benz Fashion Week in Moscow, Estet Fashion Week in Moscow, Fashion Week in Minsk, Belarus, and other fashion events. Since 2019, KGB has been the official brand of the agency Models Runway Italy from Milan.

Fascinated by the Russian symbolist movement Galina and Nikolay Biryukov with their KGB projects explore the possibilities of placing Russian history of art into a contemporary context.

RS

GALINA BIRJUKOVA & NIKOLAJ BIRJUKOV, Rusija

Galina Birjukova diplomirala je na Moskovskoj modnoj laboratoriji Slava Zajceva sa Vjačeslavom Mihajlovičem Zajcevim na čelu. Godine 2016. dobila je nagradu Lamanova za profesionalne modne dizajnere. Nagrada je posvećena Nadeždi Petrovnoj Lamanovoj, modnoj dizajnerki i kostimografu koja je bila liferant ruskog carskog dvora, pre revolucionarnog perioda, i koja je postavila temelje za novu sovjetsku modu.

Nikolaj Birjukov je slikar, grafičar, fotograf i modni dizajner, kao i diplomac Sanktpeterburške škole restauracije, a i radio je kao stručnjak za restauraciju u Muzeju Ermitaž. Godine 1995. diplomirao je na umetničkom odseku na Državnom pedagoškom univerzitetu u Sankt Peterburgu, a kasnije je predavao istoriju umetnosti.

Bračni par Birjukov je osnivač brenda KGB (inicijali označavaju njihova imena Kolja Galja Birjukovi) koji je do sada predstavio devet kolekcija, i to na Mercedes-Benz nedelji mode u Moskvi, Estet nedelji mode u Moskvi, nedelji mode u Minsku, Belorusiji i drugim modnim događajima. KGB je od 2019. godine zvanični brend agencije Models Runway Italy iz Milana.

Fascinirani ruskim simbolističkim pokretom, Galina i Nikolaj Birjukov sa svojim KGB projektima ispituju mogućnosti smeštanja ruske istorije umetnosti u savremenom kontekstu.

Cv

SI

SREBRNI OBROČ

Zakonca Galina in Nikolaj Birjukov sta svojo kolekcijo poimenovala po »Srebrnem obroču Rusije«, novi medregionalni iniciativi, s katero želi Ruska federacija vzpostaviti drugo veliko zgodovinsko, kulturno in turistično transverzalo. Prva je seveda slavni »Zlati obroč Rusije«, ki se razteza na več kot sedemsto kilometrov dolgi krožni poti in povezuje zgodovinska mesta s številnimi arhitekturnimi, verskimi in kulturnimi spomeniki severovzhodno od Moskve. Srebrni obroč prav tako združuje številne katedrale, cerkve, samostane, palače, vrtove, trdnjave in muzeje in gravitira na severozahod, kjer ob Baltskem morju in reki Nevi dominira veličastni Sankt Peterburg.

Osnovni dekorativni element zakoncev Birjukov je stilizirana carska krona. Motiv te najbolj ekskluzivne insignije izmed vseh carističnih regalij sta sicer začela vpeljevati že v predhodnih kolekcijah, Top Secret (SS 2018) in Parfum (FW 2018-19), ki sta ju prikazala na ruskem tednu mode Mercedes-Benz. V tem smislu SREBRNI OBROČ predstavlja vsebinsko kontinuiteto njenega modnega ustvarjanja.

Naslednji odmev ruskega historicizma najdemo v skrbno izbrani barvni lestvici kolekcije. Galina Birjukova je namreč po rodu ravno iz krajev, kjer je nastala znamenita monumentalna umetnina ikonopisca Dionizija v

EN

SILVER RING

Galina and Nikolay Biryukov called their collection the "Silver Ring", after the Russian Federation's new cross-regional initiative that sets out to establish the next grand historic, cultural and tourist route. The first being the famed "Golden Ring of Russia", of course, spanning more than 700 kilometres of the circular theme route connecting old Russian cities with numerous architectural, religious and cultural sites to the northeast of Moscow. Similarly, the Silver Ring connects cathedrals, churches, monasteries, palaces, gardens, fortresses and museums gravitating towards the northwest, where the magnificent St. Petersburg dominates over the River Neva and the Baltic Sea.

The Biryukovs use a stylised imperial crown as the leading decorative element of their collection. They had introduced the imperial crown motif, the most exclusive insignia of all Tzar's regalia, already in their previous collections, e.g. in Top Secret (SS 2018) and Parfum (FW 2018-19), both presented at the Mercedes-Benz Fashion Week Russia. In this context, the SILVER RING takes up the thread of their fashion story.

Another echo or Russian history resonates in the collection's carefully selected colour scale. It references Galina Biryukova's roots, as she comes from the region where the iconic painter Dionysius created his famous monumental masterpiece in

RS

SREBRNI PRSTEN

Galina i Nikolaj Birjukov su svoju kolekciju nazvali „Srebrni prsten“ po novoj međuregionalnoj inicijativi Ruske Federacije koja ima za cilj uspostavljanje sledeće velike istorijske, kulturne i turističke trase. Prva je čuveni „Zlatni prsten Rusije“ koji obuhvata više od 700 kilometara kružne tematske rute koja povezuje stare ruske gradove sa brojnim arhitektonskim, verskim i kulturnim objektima koji se nalaze severoistočno od Moskve. Slično tome, Srebrni prsten povezuje katedrale, crkve, manastire, palate, bašte, tvrđave i muzeje koji gravitiraju ka severozapadu, gde veličanstveni Sankt Peterburg dominira rekom Nevom i Baltičkim morem.

Birjukovi koriste stilizovanu carsku krunu kao glavni dekorativni element u svojoj kolekciji. Motiv carske krune, koja je najekskluzivnije obeležje svih carskih regalija, koristili su i u svojim prethodnim kolekcijama npr. u Top Secret (SS 2018) i Parfum (FW 2018/19), obe predstavljene na Mercedes-Benz nedelji mode u Rusiji. U tom kontekstu, SREBRNI PRSTEN preuzima nit njihove modne priče.

Još jedan eho ruske istorije odjekuje u pažljivo odabranom rasponu boja same kolekcije. Ovo je inspirisano poreklom Galine Birjukove, koja potiče iz regiona gde je ikonopisac Dionisije stvorio svoje čuveno monumentalno remek-delo početkom 16. veka. Paleta boja koje

SI

začetku šestnajstega stoletja. Paleta barv od zlate in nebeško modre do vijolične in olivno zelenih odtenkov namenoma asociira na dela nekaterih slikarjev ruskega simbolizma. Birjukova v tem oziru izpostavlja vpliv Mihaila Nesterova (1862-1942) in Borisa Kustodijeva (1878-1927). Slednjega so zaradi upodabljanja žensk močnejše postave razglasili kar za »ruskega Rubensa«. Vzor zakoncev Birjukov pa so tudi upodobitve slikarja judovskega rodu Izaka Iljiča Levitana (1860-1900), ki velja za velikana ruskega krajinskega slikarstva.

Kolekcija SREBRNI OBROČ je destilat vsega naštetega - burne zgodovine, osupljive arhitekture, krajinskih lepot, umetnosti in religije, nostalgije in melanholije.

EN

the early 16th century. The colour palette spanning from gold and sky blue to purple and olive green shades deliberately references some of the painters of Russian symbolism. The couple point out the influence of Mikhail Nesterov (1862-1942) and Boris Kustodiev (1878-1927). The latter was nicknamed the "Russian Rubens" for his fondness of depicting full-bodied women. Another source of inspiration for the designers was the work of Isaac Ilyich Levitan (1860-1900), one of the masters of Russian landscape painting.

The SILVER RING collection is a distillate of all of the above – the turbulent history, stunning architecture, breathtaking landscapes, art and religion, nostalgia and melancholy.

RS

obuhvataju zlatnu i nebeskoplavu do ljubičaste i maslinasto zelene nijanse namerno upućuje na neke od slikara ruskog simbolizma. Par ističe uticaj Mihaila Nesterova (1862-1942) i Borisa Kustodijeva (1878-1927). Kustodijev je dobio nadimak „Ruski Rubens“ zbog svoje sklonosti da prikazuje punije žene. Još jedan izvor inspiracije za ove modne dizajnere bio je rad Isaka Iljiča Levitana (1860-1900), jednog od majstora ruskog pejzažnog slikarstva.

Kolekcija SREBRNI PRSTEN je destilat svega navedenog – burne istorije, zadivljujuće arhitekture, pejzaža koji oduzimaju dah, umetnosti i religije, nostalgije i melanholije.

Boris Kustodiev, 1916

silver ring

LUCHANEO
LUCHANEO
JIMILXAREO

NEVENA IVANOVIĆ

SI

NEVENA IVANOVIĆ

Srbija

Nevena Ivanović je diplomski študij končala na francoski šoli za modo in modni menedžment »Mod'Art International«. Leta 2016 je magistrirala na Fakulteti za umetnost in oblikovanje v Beogradu, njena zaključna kolekcija pa je bila leto kasneje predstavljena v Parizu in nominirana za nagrado »Woolmark Prize«, katero sta med prvimi prejela Karl Lagerfeld in Yves Saint Laurent.

Leta 2017 je prejela več nagrad in priznanj. Osvojila je nagrado Fashion Scout SEE, ki ji je omogočila predstavitev na londonskem tednu mode, na srbskem tednu mode pa je bila izbrana za najboljšo domačo oblikovalko. Za promocijo srbske nacionalne dediščine je prejela posebno nagrado beograjskega tedna mode, v letih 2018 in 2019 pa je s svojimi kreacijami oblekla srbske predstavnike za pesem Evrovizije. Leta 2023 jo je Evropska unija izbrala za predstavnico Srbije, ki živi in ustvarja v lastni državi, v mednarodni kampanji za vključevanje držav nečlanic v Unijo.

Še v študentskih letih je ustanovila lastno blagovno znamko NEO Design, ki presega samo znamko oblačil. Njeno oblikovanje navdihuje tradicija različnih kultur, od japonske, na kateri je zasnovala magistrsko kolekcijo, do afriških vplivov in bogate dediščine Balkana.

EN

NEVENA IVANOVIĆ

Serbia

Nevena Ivanović completed her undergraduate studies at the French school of fashion and fashion management "Mod'Art International". In 2016 she graduated at the Faculty of Arts and Design in Belgrade. A year later, her final collection was showcased in Paris, earning her a nomination for the "Woolmark Prize", an honor previously received by Karl Lagerfeld and Yves Saint Laurent.

In 2017, she won several prizes and awards. The Fashion Scout SEE prize came with a fully sponsored show at the London Fashion Week. Additionally, she was selected as the best local designer at Serbia Fashion Week of 2017. She received a special Belgrade Fashion Week Award for promoting Serbian National Heritage, and in 2018/2019 she had the privilege of dressing the Serbian representatives for the Eurovision Song Contest. In 2023, she was chosen by the European Union to represent Serbia in the international campaign focused on the integration of non-member countries into the Union as a professional who lives and creates in her own country.

During her student years, she established her own brand NEO Design, surpassing the boundaries of a conventional clothing brand. She draws inspiration from diverse cultural traditions, such as the traditional Japanese culture that inspired her graduation collection, African influences and the vibrant heritage of the Balkans.

RS

NEVENA IVANOVIĆ

Srbija

Nevena Ivanović završila je osnovne studije na Francuskoj školi mode i modnog menadžmenta "Mod'Art International". Godine 2016. diplomirala je na Fakultetu za umjetnost i dizajn u Beogradu. Godinu dana kasnije, njena posljednja kolekcija prikazana je u Parizu, što joj je donijelo nominaciju za "Woolmark Prize", koju su među prvima dobili dobili Karl Lagerfeld i Yves Saint Loren.

U 2017. godini osvojila je nekoliko nagrada i priznanja. Nagrada Fashion Scout SEE koja joj je omogućila predstavljanje na London Fashion Weeku. Osim toga, izabrana je za najbolju domaću dizajnerku na Serbia Fashion Weeku 2017. Dobitnica je posebne nagrade Belgrade Fashion Weeka za promovisanje srpske nacionalne baštine, a 2018/2019. imala je privilegiju da dizajnira kostime za srpske predstavnike Eurosonga. Godine 2023. Evropska unija izabrala ju je da predstavlja Srbiju u međunarodnoj kampanji usmjerenoj na integraciju zemalja nečlanica u Uniji kao profesionalca koji živi i stvara u svojoj zemlji.

Tokom studiranja osnovala je vlastiti brend NEO Design, koji prevazilazi okvire konvencionalnog brenda odjeće. Inspiraciju crpi iz različitih kultura poput tradicionalne japanske kulture koja je inspirisala njenu diplomsku kolekciju, do afričkih uticaja i živopisnog nasleđa Balkana.

SI

LUCHANEO

Neposreden navdih za kolekcijo LUCHANEO je bil fenomen srednjeveških srbskih vitezov, ki s svojo zgodovinsko in mitološko potenco še danes, po tolikih stoletjih, napajajo nacionalno zavest srbskega naroda. Ivanović je viteške bojne oklepe postavila v dialog z današnjimi 'oklepi', uniformami tistih, ki veljajo za zaščitnike ljudi. Na relaciji tradicionalno-sodobno se je navezala tako na športna oblačila in opremo kot tudi na uniforme posebnih enot policije in vojske, ki vključujejo ščitnike in druga varovala telesa pred poškodbami.

Ivanović je na zgodovinskih temeljih s spojem ponosne viteške silhete in diskretno odmerjenih elementov srbske narodne noše, kot so jakna, širok pas in korzet v temno modri barvi, ustvarila sodobno kolekcijo, ki s svojo narativnostjo nagovarja sodobno, emancipirano žensko. Dialog med zgodovino in sedanostjo dodatno poudarjajo inovativno uporabljeni sodobni umetni materiali: poliester, plastika in umetno usnje. Z njimi je oblikovalka izostrila »mehko« plat kolekcije, ki jo sestavljajo kosi iz svile, viskoze, bombaža, volne in drugih naravnih materialov.

V Despotovcu v osrednji Srbiji poteka največji evropski viteški festival »Just Out«, ki se odvija pri pravoslavnem samostanu Manasija iz začetka 15. stoletja. Na tej zgodovinski, etnografski, izobraževalni, kulturni in glasbeni

EN

LUCHANEO

The LUCHANEO collection was inspired by the phenomenon of medieval Serbian knights, who after all the centuries since their demise continue to inform Serbian national identity with their historical and mythic potency. Ivanović juxtaposed the knights' armours with modern-day "armours", uniforms of those believed to be the patrons and protectors of the people, striking a dialogue between them. She applied the traditional-contemporary binary to sportswear and equipment as well as uniforms of special police and army forces, which include shields and other gear protecting the body from injury.

Looking back at the formidable knightly silhouette she discretely blended it with elements from Serbian folk costumes that come through in the dark blue jacket, wide waist and a corset, and created a contemporary collection whose narrative speaks to the modern, emancipated woman. The dialogue between history and contemporaneity is further accentuated with innovative use of modern artificial materials: polyester, plastic and synthetic leather. These put an edge on the "soft" side of the collection, which features pieces made of silk, viscose, cotton, wool and other natural materials.

Despotovac in central Serbia is the venue of "Just Out", the largest

RS

LUCHANEO

Zbirka LUCHANEO inspirisana je fenomenom srednjovekovnih srpskih vitezova, koji nakon tolikih vekova od svoje propasti nastavljaju da svojom istorijskom i mitskom snagom obeležavaju srpski nacionalni identitet. Ivanovićeva je viteške oklope suprotstavila savremenim „oklopima,“ uniformama za one za koje se veruje da su zaštitnici nacije, ali uspostavljaajući dijalog između njih. Binarnost tradicionalno-savremenog primenila je na sportsku odeću i opremu, kao i na uniforme specijalne policije i vojske, koje uključuju štitove i drugu opremu koja štiti telo od povreda.

Osvrćući se na zastrašujuću vitešku siluetu, diskretno ju je spojila sa elementima srpske narodne nošnje koji se provlače u tamnoplavom sakou, širokom struku i korsetu i time je stvorila savremenu kolekciju čiji narativ govori o modernoj, emancipovanoj ženi. Dijalog između istorije i savremenosti dodatno je naglašen inovativnom upotrebom savremenih veštačkih materijala: poliester, plastike i sintetičke kože. Oni zaoštravaju „mekane“ strane kolekcije, koja sadrži komade od svile, viskoze, pamuka, vune i drugih prirodnih materijala.

Despotovac u centralnoj Srbiji je mesto održavanja Just Out festivala, najvećeg srednjovekovnog viteškog festivala u Evropi, a koji je lociran u pravoslavnom manastiru Manasiji izgrađenom početkom 15. veka. Ovaj

SI

priredivti se zberejo ljubitelji medievalistike iz evropskih držav pa tudi iz Rusije, Japonske ter celo iz Irana in Afrike. Vrhunec dogodka so seveda viteški turnirji, realistično uprizorjene borbe med vitezi v različnih disciplinah.

LUCHANEO, kolekcija z izjemno dodelanimi krojnimi rešitvami, je dokaz, da je z ustvarjalno domišljijo mogoče spajati na videz nezdržljive koncepte, svetove in epohe. Nevena Ivanović je to storila kot pravi vitez – pogumno, pošteno in v skladu z najvišjimi kreativnimi standardi.

EN

medieval festival in Europe, which takes place in the Orthodox monastery Manasija from the early 15th century. This historic, ethnographic, educational, cultural and music festival brings together visitors who come from across Europe and beyond – Russia, Japan and even Iran and Africa – to immerse themselves in the medieval times. Naturally, the festival culminates in the knights' tournament featuring realistically re-enacted fights between knights competing in various disciplines.

LUCHANEO, a collection with exceptionally elaborated construction solutions, demonstrates that creative imagination can blend seemingly incompatible concepts, worlds and epochs. Nevena Ivanović has done it in a truly knightly manner – valiantly, honestly and to the highest creative standards.

RS

istorijski, etnografski, obrazovni, kulturni i muzički festival okuplja posetioce koji dolaze iz cele Evrope ali i iz Rusije, Japana, pa čak i iz Irana i Afrike – da bi uronili u srednjovekovno viteško doba. Naravno, festival kulminira viteškim turnirom koji realistično dočarava borbe između vitezova koji se takmiče u različitim disciplinama.

LUCHANEO, kolekcija sa izuzetno razrađenim rešenjima, pokazuje da kreativnost mašte može da spoji naizgled nespojive koncepte, svetove i epohe. Nevena Ivanović je to izvela na istinski viteški način – hrabro, pošteno i po najvišim kreativnim standardima.

Luchaneo

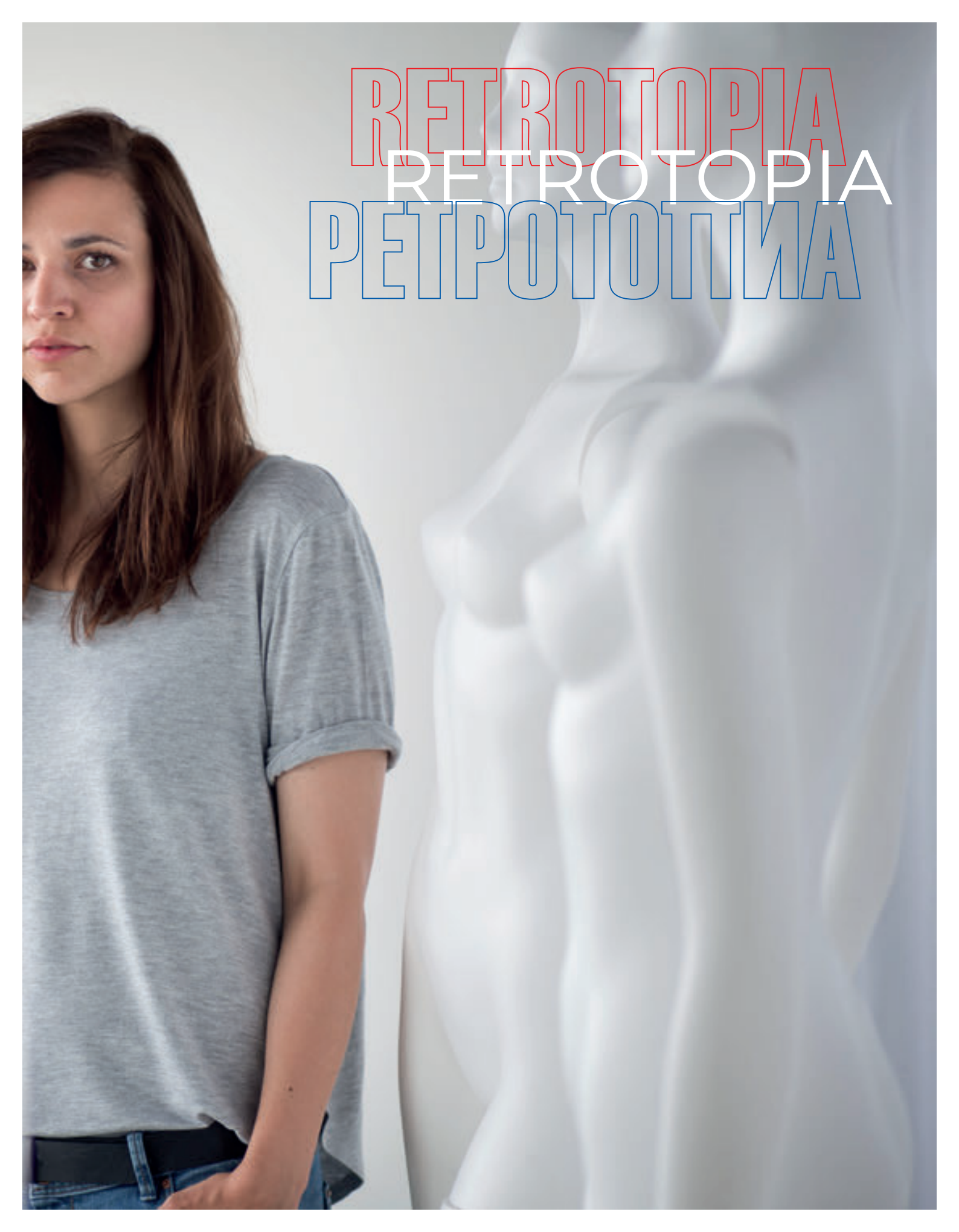

ANDREA POJEZDÁLOVÁ

RETROTOPIA
RETROTOPIA
РЕТРОТОПІА

SI

ANDREA POJEZDÁLOVÁ Slovaška

Andrea Pojezdálová je modno oblikovanje študirala na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Bratislavi, kjer je leta 2015 tudi diplomirala s kolekcijo »Back to the Roots« in zanjo prejela nagrado »Best Fashion Graduate«.

Leta 2011 je s kolekcijo »White« osvojila naslov Brilliance Fashion Talent za mladega oblikovalca leta in zmagala tudi na mednarodnem tekmovanju »International Re-Act Fashion«. Sledili so novi uspehi. Leta 2014 je prejela nagrado Fresh Designer FL! za mlade talente za kolekcijo »Persephone«, dve leti kasneje pa je v Londonu predstavila kolekcijo »Noir«, s katero si je prislužila naziv Best Designer FL!. Ta kolekcija je bila izbrana in predstavljena tudi na mednarodni razstavi »BIG SEE Fashion Awards 2018« v Ljubljani.

Od leta 2018 Pojezdálová kot kostumografinja sodeluje pri več gledaliških projektih, med drugim je leta 2023 ustvarila kostume za balet Slovaškega narodnega gledališča v okviru projekta Fashion ballet '23. Trenutno je s projektom »Off Season« nominirana za slovaško nacionalno nagrado za oblikovanje 2023.

Pojezdálová se posveča razvoju osebne blagovne znamke, ki temelji na počasni modi, konceptualnem minimalizmu, visokokakovostnih

EN

ANDREA POJEZDÁLOVÁ Slovakia

Andrea Pojezdálová studied fashion design at the Academy of Fine Arts and Design, where she graduated in 2015 with her collection „Back to the Roots“, which won her the Best Fashion Graduate Award.

Her first breakthrough, however, came with her collection „White“ in 2011 which won her the title of Brilliance Fashion Talent for young designer of the year. The same year, she won the International Re-Act Fashion competition. In 2014, she received the Fresh Designer FL! Award for young talents for her collection Persephone. Two years later, she showcased her collection „Noir“ at the International Fashion Showcase in London, earning her the title Best Designer FL!. The same collection was also selected for the international exhibition BIG SEE Fashion Awards 2018 in Ljubljana, Slovenia.

Since 2018, she has worked as a costume designer in several theatre projects. Among other things, she created costumes for the ballet company of the Slovak National Theatre in 2023 as part of the Fashion Ballet '23 project. Currently she is nominated for the National Design Award 2023 with her „Off Season“ project.

Andrea Pojezdálová is dedicated to the development of her personal brand based on sustainable fashion,

RS

ANDREA POJEZDALOVA Slovačka

Andrea Pojezdalova završila je modni dizajn na Akademiji lepih umetnosti i dizajna u Bratislavi, a diplomirala je 2015. kolekcijom „Back to the Roots“, koja joj je donela nagradu za najboljeg modnog diplomca.

Međutim, njen prvi veći uspeh jeste njena kolekcija „White“ 2011. godine, koja joj je donela titulu Brilliance Fashion Talent za mladog dizajnera godine, a potom je iste godine poredila na međunarodnom takmičenju Re-Act Fashion. Godine 2016. vratila se u London sa kolekcijom „Noir“, koja joj je donela titulu najbolji dizajner FL. Ista kolekcija odabrana je i za međunarodnu izložbu BIG SEE Fashion Awards 2018 u Ljubljani, u Sloveniji.

Od 2018. Pojezdalova je uključena u nekoliko pozorišnih projekata kao kostimograf, a 2023. kreirala je kostime za balet Slovačkog narodnog pozorišta u okviru projekta Fashion balet '23. Trenutno je nominovana za Slovačku nacionalnu nagradu za dizajn 2023. s projektom „Off Season“.

Posvećena razvoju ličnog brenda zasnovanog na sporij modi, konceptualnom minimalizmu, visokokvalitetnim materijalima i pedantnoj ručnoj izradi, Andrea Pojezdalova za svoje modele koristi tradicionalne tekstilne tehnike sa

SI

materialih in natančni ročni izdelavi. V svojih modelih uporablja tradicionalne tekstilne tehnike z inovativnimi kombinacijami materialov različnih tekstur, avtorskih vzorcev in monokromatskih barvnih palet.

EN

conceptual minimalism, high quality materials and precise handcrafting. She uses traditional textile techniques in her designs, employing innovative combinations of materials of different textures, original patterns and restrained, monochromatic color schemes.

RS

inovativnim kombinacijama materijala različnih tekstura, originalnih dezena i monokromatskih paleta boja. U estetskom smislu, ona sebe opisuje kao „konceptualnog minimalistu“ koji poštuje tradiciju i posvećena je principima održive mode.

SI

RETROTOPIA

Kolekcija RETROTOPIA Andree Pojezdálove že na prvi pogled izžareva umirjeno spiritualnost, podobno tisti, ki jo je moč opaziti v slovaški sakralni arhitekturi, predvsem pri značilnih lesenih podeželskih cerkvicah. Avtorica te arhitekturne bisere pod Unescovo zaščito, poleg tradicionalne slovaške noše, našteva kot enega od konceptualnih izhodišč oblikovanja. Toda kolekcija ne bi imela takšne podobe, če se oblikovalka ne bi oprla na impozantno zapuščino ene najzanimivejših osebnosti slovaške kulture. Karol Plicka, na Dunaju rojeni češki fotograf, filmski ustvarjalec, glasbenik in etnograf, je bil renesančni človek v pravem pomenu besede. Poleg Plickove fotografske monografije »Slovensko« je bil enourni poetični dokumentarec »Zem spieva«, sveti gral slovaške kinematografije in etnologije z idiličnimi prizori »nepokvarjenega« življenja organske kmečke skupnosti običajnih ljudi, ki jih spremlja v celoletnem ciklu »od setve do žetve«, neizčrpen vir inspiracije za kolekcijo RETROTOPIA.

Pojezdálová s premišljenim izborom barvne lestvice učinkovito (po)ustvarja značilno romantično atmosfero, ki jo je subtilno dokumentiral Plicka v svojih fotografijah in filmih. Oblačila iz kolekcije RETROTOPIA so v zamolkljih odtenkih bež, rjave in sive, ki jih presekajo bleščeča bela in črni detajli. Največkrat so uporabljeni povsem naravni materiali, kot so:

EN

RETROTOPIA

Already at first sight, Andrea Pojezdálová's RETROTOPIA collection exudes calm spirituality not unlike that which can be seen in Slovak sacred architecture, especially the typical wooden country churches. The author references these architectural gems protected by UNESCO and the traditional Slovak folk costumes as two of the conceptual baselines of her design. But the collection could not have evolved the way it had if the designer hadn't tapped into the impressive legacy of one of the most fascinating personalities of Slovak culture. Karol Plicka, Vienna-born Czech photographer, cinematographer, musician and folklorist was a renaissance man through and through. His photographic monograph Slovensko and poetic documentary „Zem spieva“, the holy grail of Slovak cinematography and ethnology depicting idyllic scenes of “unspoilt” life of organic rural community of the common people whom he follows in the entire „from sowing to the harvest” cycle, were the inexhaustible source for the RETROTOPIA collection.

With a carefully thought-out colour scale Pojezdálová effectively (re)creates the characteristic romantic atmosphere that Plicka so subtly documented in his photographs and films. The garments of RETROTOPIA come in subdued shades of beige, brown and grey agitated by shiny white

RS

RETROTOPIA

Već na prvi pogled, kolekcija RETROTOPIA Andree Pojezdalove odiše mirnom duhovnošću koja se ne razlikuje od one koja se može videti u slovačkoj sakralnoj arhitekturi, posebno u tipičnim drvenim seoskim crkvama. Autorica se poziva na ove arhitektonske dragulje pod zaštitom UNESCO-a i tradicionalne slovačke narodne nošnje kao dve konceptualne osnove svog dizajna. Ali kolekcija ne bi mogla da se razvija na željeni način da modna dizajnerka nije iskoristila impresivno nasleđe jedne od najfascinantnijih ličnosti slovačke kulture. Karel Plicka, češki fotograf, snimatelj, muzičar i folklorista rođen u Beču, bio je renesansni čovek. Nepresušni izvor za kolekciju RETROTOPIA jeste njegova fotografska monografija Slovensko i poetski dokumentarni film „Zem spieva“, sveti gral slovačke kinematografije i etnologije koji prikazuju idilične prizore „neiskvarenog“ života seoske zajednice običnog naroda, a koje on prati u ciklusu „od setve do žetve.“

Pažljivo promišljenim rasponom boja, Pojezdalova efektivno (re)kreira karakterističnu romantičnu atmosferu koju je Plicka tako suptilno dokumentovao na svojim fotografijama i filmovima. Kolekcija RETROTOPIA koristi prigušene nijanse bež, braon i sive boje uzburkane sjajnim belim i crnim detaljima. Pretežno prirodni materijali, kao što su pamuk, vuna, filc i koža, kombinovani su sa jednostavnim

SI

bombaž, volna, polst in usnje. Preproste ljudske tehnike krojenja (načini pregibanja, robljenja, vezenja in okraševanja) je združila z minimalističnim oblikovanjem in nostalgичne občutke učinkovito prevedla v sodobno oblačilno paradigmo.

EN

and black details. Predominantly natural materials, such as cotton, wool, felt and leather are combined with simple traditional dress-making techniques (folding, hemming, embroidery and decorations) and minimalist design that aptly translates nostalgia into a contemporary clothing paradigm.

RS

tradicionalnim tehnikama izrade haljina (preklapanje, porub, vez i ukraši) i minimalističkim dizajnom koji nostalgiju na prikladan način pretvara u savremenu paradigmu odeće.

Karol Plicka, 1938

retrotopia

EGGOMANIA
EGGOMANIA
EGGOMANIA

JELENA PROKOVIĆ

SI

JELENA PROKOVIĆ

Slovenija

Jelena Proković je leta 2015 diplomirala na Fakulteti za uporabne umetnosti in dizajn v Beogradu, na oddelku za kostumografijo in sodobno oblačenje. Že leta 1992 pa sta skupaj s sestro Svetlano zasnovali lastno blagovno znamko JSP (Jelena & Svetlana Proković) in javnosti predstavili prvo kolekcijo.

Modna znamka JSP je s svojo specifično estetiko in drznostjo odločilno prispevala k formiranju in razvoju vizualne pojavnosti urbane subkulture srbske prestolnice. Sestrski kolektiv JSP je med drugim prejel nagrade BazART za najboljšo modno revijo na tednu mode v Beogradu v letih 2004, 2007 in 2010, Jelena Proković pa je leta 2015 v Ljubljani prejela nagrado »Elle Style Award« za najboljšega modnega oblikovalca. Prejela je tudi številne nagrade za kostumografsko delo, med njimi leta 2016 Boršnikovo nagrado, ki velja za najvišje slovensko gledališko priznanje. Njen opus šteje več kot osemdeset gledaliških in filmskih kostumografij.

Za Jeleno Proković, kot tudi sicer za znamko JSP, je značilen izrazito avantgardističen, modernističen in dekonstruktivističen oblikovalski pristop. Oblačila in kostume velikokrat zaznamujejo agresivni, futuristični, celo distopični in militaristični podtoni, ki pa so na drugi strani vedno kontrastno uravnoteženi s senzualnostjo in ženstvenostjo.

EN

JELENA PROKOVIĆ

Slovenia

Jelena Proković studied at the Faculty of Applied Arts and Design in Belgrade, where she graduated in 2015 in costume design and contemporary clothing culture. As early as in 1992 she and her sister Svetlana launched their own brand JSP (Jelena & Svetlana Proković) and presented their first collection to the public.

With its specific aesthetic and boldness, the fashion brand JSP made a key contribution to the formation and development of the visual identity of the urban subculture in the Serbian capital. The sisters' collective has received a number of awards, among them BazART for the best fashion show at Belgrade Fashion week 2004, 2007 and 2010. In 2015, Jelena Proković received the Elle Style Award in Ljubljana for the best fashion designer as well as numerous awards for her costume designs, including the most prestigious Slovenian theatre award – Boršnik Award – in 2016. Her body of work spans more than 80 costume designs for theatre and film.

Like the JSP brand, Jelena Proković employs a distinctly avant-garde, modernist and deconstructivist approach to design. Her clothes and costumes are often characterised by aggressive, futuristic, even dystopic and militarist undertones that she offsets with sensuality and femininity.

RS

JELENA PROKOVIĆ

Slovenija

Jelena Proković je studirala na Fakultetu primenjenih umetnosti i dizajna u Beogradu, gde je 2015. diplomirala kostimografiju i savremenu kulturu odevanja. Već 1992. godine ona i njena sestra Svetlana pokrenule su sopstveni brend JSP (Jelena & Svetlana Proković) i predstavile svoju prvu kolekciju javnosti.

Svojom specifičnom estetikom i smelošću, modni brend JSP dao je ključni doprinos formiranju i razvoju vizuelnog identiteta urbane supkulture u srpskoj prestonici. Kolektiv ovih sestara dobio je više nagrada, među kojima i BazART za najbolju reviju na Beogradskoj nedelji mode 2004, 2007. i 2010. Jelena Proković je 2015. godine dobila Elle Style nagradu u Ljubljani za najbolju modnu kreatorku, kao i brojne nagrade za kostimografiju, uključujući i najprestižniju slovenačku pozorišnu nagradu – Boršnikovu nagradu – 2016. Njen rad obuhvata više od 80 kostimografija za pozorište i film.

Kao i brend JSP, Jelena Proković koristi izrazito avangardni, modernistički i dekonstruktivistički pristup dizajnu. Njenu odeću i kostime često karakterišu agresivni, futuristički, čak i distopični i militaristički prizvuci koje nadograđuje senzualnošću i ženstvenošću.

Eggomania

SI

EGGOMANIA

Jelena Proković je za svojo kolekcijo svež navdih našla v starodavnih običajih Bele krajine, pokrajine na jugu Slovenije. Očarala jo je belokranjska ljudska noša z izjemno čisto formo, preprostimi ornamentami in dominantno belo bravo. Svoj »leitmotiv« za vizualizacijo kolekcije je našla v tradicionalnih vzorcih velikonočnih jajc, imenovanih pisanice oziroma pisanke, ki so za Belo krajino tako značilni, da jih preprosto ni bilo mogoče zaobiti. Kolekcija EGGOMANIA je njena osebna modna interpretacija etnografske dediščine Bele krajine.

Kolekcija EGGOMANIA je zasnovana v črno-beli kombinaciji s kančkom rdeče barve v vezenini in okraskih, s čimer dosledno ohranja temeljne grafične determinante belokranjske ljudske umetnosti in kulture. Hkrati pa takšna barvna kombinacija, med drugim značilna tudi za avantgardistično slikarstvo, izrazito določa način kreiranja Jelene Proković. Kolekcijo zaokrožujejo naglavne rute kot radikalna reinterpretacija tradicionalnih ženskih pokrival, značilnih za Belo krajino, in avtorski nakit v obliki ogrlic, uhanov in sponk.

EGGOMANIA s svojim provokativnim imenom tako ponuja kar dve konotaciji. Lahko jo razumemo kot rezultat avtoričine fascinacije z univerzalno, civilizacijsko, vseprisotno simboliko jajca (egg). Hkrati pa napotuje na vztrajanje na brezkompromisni umetniški drži in individualnosti. Z drugo besedo – ego.

EN

EGGOMANIA

Jelena Proković found inspiration for her collection in the age-old traditions of Bela Krajina, a region in the south of Slovenia. It was Bela Krajina folk costume with its clear form, simple ornaments and the dominating white that captivated her imagination. The "leitmotiv" through which she visualised her collection comes from the patterns adorning traditional Easter eggs called pisanice or pisanke, a feature so defining for Bela Krajina that it comes second to none. The EGGOMANIA collection is her personal interpretation of Bela Krajina's ethnographic heritage through fashion.

The collection comes in black and white with a hint of red, which stands out in embroidery and ornaments, thus consistently adhering to the basic graphic elements that define the folk art and culture of Bela Krajina. At the same time this colour combination, characteristic also for avant-garde painting, distinctly reflects Jelena Proković's design signature. The collection is complete with headscarves as a radical reinterpretation of traditional women's headdresses characteristic of Bela Krajina, and original jewellery such as necklaces, earrings and fasteners.

Provocatively titled EGGOMANIA, the collection carries two connotations. It can be understood as a result of the author's fascination with the universal, civilizational, omnipresent symbolism of the egg. But it also references the affirmation of an uncompromising artistic stance and individuality. In another word – ego.

RS

EGGOMANIA

Jelena Proković je inspiracijo za svojo kolekcijo pronašla u vekovnoj tradiciji Bele krajine, regiona na jugu Slovenije. Belokrajiška narodna nošnja je plenila njenu maštu svojom jasnom formom, jednostavnim ukrasima i dominantnom belom bojom. „Lajtmotiv“ kroz koji je vizualizovala svoju kolekciju potiče od šara koje krasi tradicionalna uskršnja jaja, a koje se zovu pisanice ili pisanke, obeležja koja definišu Belu krajinu. Kolekcija EGGOMANIA je njena lična interpretacija belokrajiškog etnografskog nasleđa kroz modu.

Kolekcija koristi crno-belu boju sa prizvukom crvene, koja se ističe vezom i ukrasima, čime se autorka dosledno pridržava osnovnih grafičkih elemenata koji definišu narodnu umetnost i kulturu Bele krajine. Istovremeno, ova kombinacija boja, karakteristična i za avangardno slikarstvo, jasno odražava potpis Jelene Proković. Kolekcija je upotpunjena maramama kao prilično reinterpretacijom tradicionalnih ženskih pokrivala karakterističnih za Belu Krajinu, i originalnim nakitom poput ogrlica, minduša i kopči.

Provokativno nazvana EGGOMANIA, kolekcija ima dve konotacije. Može da se shvati kao rezultat autorkine fascinacije univerzalnom, civilizacijskom, sveprisutnom simbolikom jajeta. Ali takođe upućuje na afirmaciju beskompromisnog umetničkog stava i individualnosti. Drugim rečima – na ego.

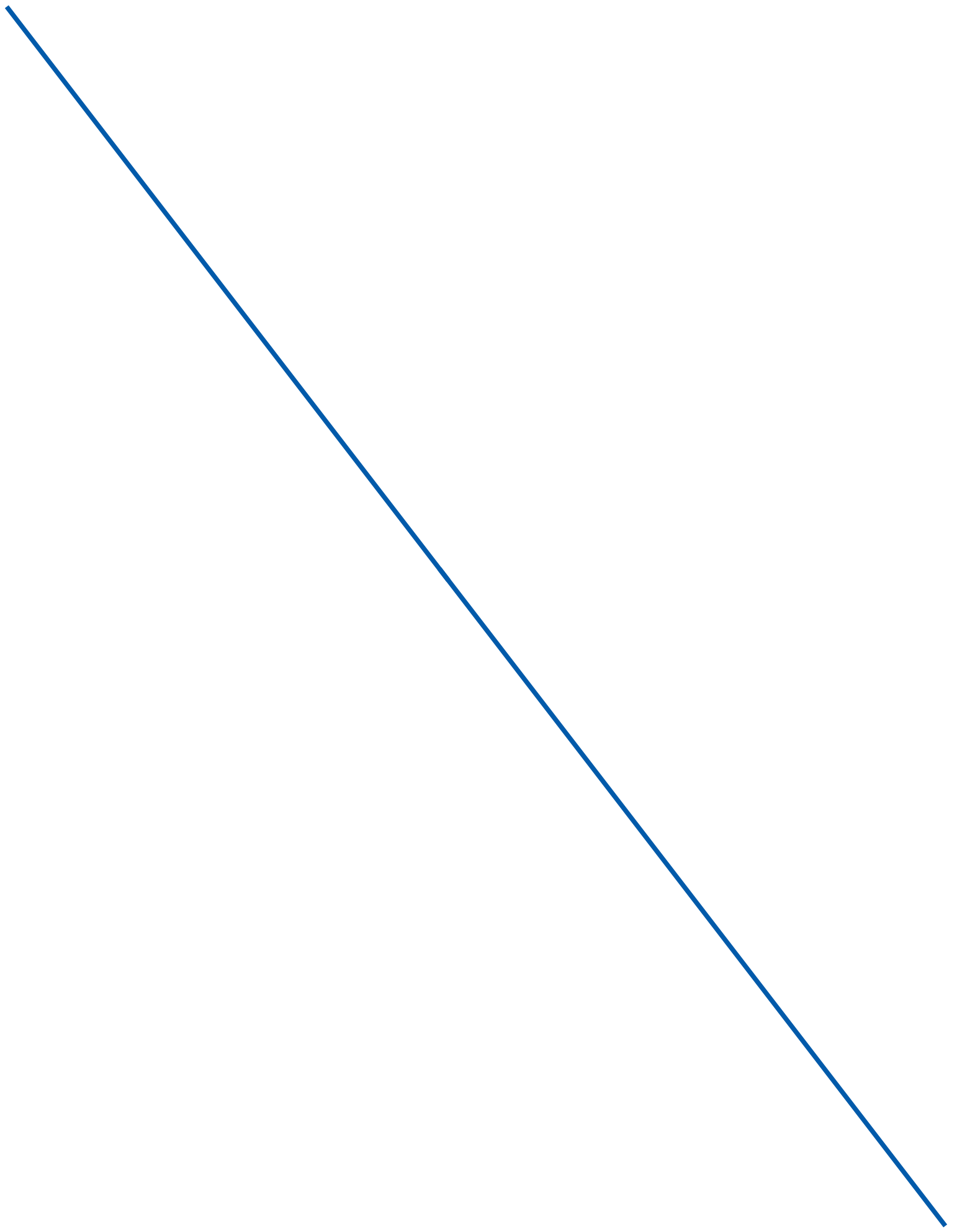

Transformacije

2021/2022

Stanislava Vauda Benčević

DENISA DOVALOVÁ

JELENA HOLEC

DRAGAN HRISTOV

KINGA KRÓL

IVANA MURIŠIĆ

SLOVANSKÉ BOHYNĚ

SLOVANSKÉ BOHYNĚ

СЛОВАНСКЕ БОХЫНĚ

DENISA DOVALOVÁ

SI

DENISA DOVALOVÁ

Češka

Denisa Dovalová je leta 2015 zaključila magistrski študij modnega oblikovanja na univerzi Tomas Bata v Zlinu na Češkem.

Delovne izkušnje je med drugim pridobivala v ateljeju nizozemske modne oblikovalke Iris van Herpen, kjer je bila članica Zveze za visoko modo. Od leta 2012 sodeluje pri številnih mednarodnih modnih dogodkih, kot so dnevi mode Mercedes Benz v Kijevu, London-Pariz-Kiev Fashion Scout Selection in Mercedes Benz Fashion Week Central Europe v Budimpešti, kjer je bila med oblikovalci iz vse Evrope izbrana za finalistko modnega tekmovanja Gombold Ujra. Udeležila se je številnih čeških modnih dogodkov, kot sta Designblok – praški mednarodni festival oblikovanja in teden mode Mercedes Benz v Pragi. Leta 2014 je bila zmagovalka tekmovanja Talent Black Card za mlade modne oblikovalce v okviru prireditve Unique Prague Fashion Week. Leta 2016 je bila na Designbloku izbrana za finalistko mednarodnega natečaja magistrske selekcije.

Istega leta je ustanovila lastno blagovno znamko Denisa Dovala, ki je domala vsako sezono predstavljena na tednu mode Mercedes Benz v Pragi. V procesu oblikovanja Dovalová išče ravnovesje med konfekcijskimi kolekcijami in samostojnimi modnimi projekti, s čimer uresničuje svojo vizijo povezovanja nastalih kreacij z

EN

DENISA DOVALOVÁ

Czech Republic

Denisa Dovalová completed her master's study in fashion design at the University of Tomas Bata in Zlín in 2015.

She built her skills as a designer also in the studio of the Dutch fashion designer Iris van Herpen, where she was a member of the Fédération de la Haute Couture. Since 2012, she has taken part in a number of international fashion events, such as Mercedes Benz Kiev Fashion Days, London-Paris-Kiev Fashion Scout Selection and the Mercedes Benz Fashion Week Central Europe in Budapest, where she was selected from among designers from all over Europe as a finalist of the Gombold Ujra fashion design competition. She took part in many Czech fashion events, such as Designblok – Prague International Design Festival and Mercedes Benz Prague Fashion Week. In 2014, she was the winner of the talent contest Black Card Prague's Unique Fashion Week. In 2016, she was a finalist of Designblok's international Diploma Selection Competition.

In the same year, she established her own brand Denisa Dovala, which has become an almost regular feature at Mercedes Benz Prague Fashion Week. In her design process, Dovalová seeks balance between ready-to-wear collections and independent creative fashion projects, through which she pursues her vision of integrating art in her creations. The products are designed

RS

DENISA DOVALOVÁ

Češka Republika

Denisa Dovalova završila je master studije modnog dizajna na Univerzitetu Tomaš Bata u Zlinu 2015. godine.

Svoje dizajnerske veštine gradila je i u studiju holandske modne kreatorke Iris van Herpen, gde je bila članica Fédération de la Haute Couture. Od 2012. godine učestvovala je na brojnim međunarodnim modnim događajima, kao što su Mercedes-Benz Kiev nedelja mode, London-Pariz-Kiev Fashion Scout Selection i Mercedes-Benz nedelja mode Centralne Evrope u Budimpešti, gde je izabrana među dizajnerima iz Evrope kao finalista takmičenja u modnom dizajnu Gombold Ujra. Učestvovala je na mnogim češkim modnim događajima, kao što su Designblok – Praški međunarodni festival dizajna i Mercedes-Benz Praška nedelja mode. Godine 2014. bila je pobednica takmičenja talenata Black Card Prague's Unique Fashion Week, a 2016. bila je finalista Desingblok međunarodnog takmičenja magistarske selekcije.

Iste godine osnovala je sopstveni brend - Denisa Dovala, koji je imao gotovo redovan nastup na Mercedes-Benz Praškoj nedelji mode. U svom procesu dizajna, Dovalova traga za ravnotežom između konfekcijskih kolekcija i nezavisnih kreativnih modnih projekata, kroz koje ostvaruje ličnu viziju integrisanja umetnosti u svoje kreacije. Proizvodi su dizajnirani i

SI

umetnostjo. Izdelki so zasnovani in izdelani na Češkem ob upoštevanju pravil etične mode. Njena blagovna znamka primarno uporablja naravne tkanine, večina oblačil pa je ročno šivanih. Vsak kos pripoveduje zgodbo, oblačila pa tako postanejo interpreti čustev, misli in stališč.

EN

and made in the Czech Republic, observing rules of ethical fashion. Her brand primarily uses natural fabrics and most of the garments are hand sewn. Each piece tells a story and the garments thus become interpreters of emotions, thoughts, and attitudes.

RS

napravljeni u Češkoj, poštujući pravila etičke mode. Njen brend prvenstveno koristi prirodne tkanine, a većina odevnih predmeta je ručno šivena. Svaki komad ima svoju priču, pa tako odevni predmeti postaju tumači emocija, misli i stavova.

SI

SLOVANSKÉ BOHYNĚ

Glavni navdih za kolekcijo Denise Dovalové so slovanske boginje. Morana je boginja, povezana z naravnimi sezonskimi obredi, krogom življenja: rojstvom, smrtjo in ponovnim rojstvom. Odločitev o koncu zimskega časa je ležala v njenih rokah, včasih jo opisujejo tudi kot boginjo čarovništva in magije. Mokoš, boginja Zemlje, je podpornica žensk. Odgovorna je za zaščito njihove usode in dela, pa tudi za porod. Zaradi vpliva na življenje žensk je postala nekakšna Velika mati Slovanov, ikonično božanstvo, povezano z ženskami po vsem svetu. Dodola je boginja dežja, oblakov in zraka ter žena boga groma, Peruna. Živa je boginja življenja, potomstva in plodnosti. Njeno ime pomeni »živeti, biti, obstajati«. Lada je boginja ljubezni in lepote, zastopana tudi v obliki Freje, Izide, Afrodite, Venere in mnogih drugih. Upodobljena je kot deklica z dolgimi zlatimi lasmi, v katere je včasih vpet pšenični venec.

S kolekcijo, poimenovano SLOVANSKÉ BOHYNĚ (Slovanske boginje), želi Dovalová poudariti pomen ženske prisotnosti v slovanski dediščini. Njihovo veličino lahko opazimo skozi vse podrobnosti oblek, od uporabe starih simbolov kot odtisov, potiskov, do barvne palete in silhuet. Sodobnost je poudarjena tudi z uporabo raztegljivih in udobnih materialov.

EN

SLOVANSKÉ BOHYNĚ

The main inspiration for Denisa Dovalová's collection comes from the Slavic goddesses. Morana is a goddess associated with natural seasonal rites, the circle of life: birth, death and rebirth. She decides when wintertime is over and she is also believed to be the goddess of sorcery and magic. Mokosh, the goddess of Earth, is a patron of women. She protects women's work and their destiny, and watches over them in childbirth. Her impact on the life of women was so strong that she became the Great Mother of Slavs, an iconic deity related to women around the world. Dodola is the goddess of rain, clouds and air, and the wife of the thunder god Perun. Živa is the goddess of life, offspring and fertility. Her name means "living, being, existing". Lada is the goddess of love and beauty, also represented in the form of Freyja, Isis, Aphrodite, Venus and many others. She is portrayed as a young girl with long golden hair, sometimes with a wreath of wheat braided into her hair.

Calling her collection SLOVANSKÉ BOHYNĚ (Slavic Goddesses), Dovalová emphasises the importance of female presence in Slavic heritage. Their eminence can be seen through every detail of the outfits, from the use of old symbols as prints to the colour palette and silhouettes. Comfortable materials and stretch fabrics further accentuate their contemporaneity.

RS

SLOVANSKÉ BOHYNĚ

Glavna inspiracija za kolekciju Denise Dovalove jesu slovenske boginje. Morana je boginja povezana sa prirodnim sezonskim obredima, sa krugom života: rođenjem, smrću i ponovnim rađanjem. Ona odlučuje kada će zima da se završi, a takođe se veruje da je boginja čarobnjaštva i magije. Mokoš, boginja Zemlje, zaštitnica je žena. Ona je odgovorna za rad i sudbinu žena, i čuva ih tokom porođaja. Njen uticaj na život žena bio je toliko snažan da je postala Velika majka Slovena, ikonično božanstvo vezano za žene širom sveta. Dodola je boginja kiše, oblaka i vazduha, žena boga groma Peruna. Živa je boginja života, potomstva i plodnosti. Njeno ime znači „živeti, biti, postojati“. Lada je boginja ljubavi i lepote, takođe predstavljena u liku Freje, Izide, Afrodite, Venere i mnogih drugih. Prikazana je kao mlada devojka sa dugom zlatnom kosom, ponekad s vencem od pšenice upletenim u kosu.

Nazivajući svoju kolekciju SLOVANSKÉ BOHYNĚ (Slovenske boginje), Dovalova ističe značaj ženskog prisustva u slovenskom nasleđu. Njihova veličina može se uočiti kroz svaki detalj haljina, od upotrebe starih simbola za printove do palete boja i silueta. Udobni materijali i rastegljive tkanine dodatno naglašavaju njihovu savremenost.

Morana

Mokoš
Mokosh

Dodola

Živa

Lada

JELENA HOLEC

UKRAŠENA
UKRAŠENA
УКРАШЕНА

SI

JELENA HOLEC**Hrvaška**

Jelena Holec je študirala modno oblikovanje na Tekstilno-tehnološki fakulteti v Zagrebu. Po zaključenem magistrskom študiju leta 2015 je ustanovila lastno modno znamko Yelena H.

Med študijem je svoje tekstilno- in modnooblikovalsko delo predstavila na številnih razstavah in tekmovanjih. Leta 2014 je prejela nagrado Portanova Fashion Incubator. Njeno delo je bilo tri leta zapored predstavljeno na hrvaškem tednu mode v Zagrebu. Razstavljala je na Mednarodnem festivalu hrvaškega oblikovanja D Day in na hrvaškem tednu oblikovanja 15/16 ter sodelovala na tekmovanju mladih modnih oblikovalcev Habitus Baltija v Rigi, Latviji. Leta 2015 je bil njen projekt z dežnim plaščem „3 in a Bundle“ izbran za regionalno platformo Young Balkan Designers, ki je namenjena večji prepoznavnosti in razvoju ustvarjalnega potenciala na področju oblikovanja izdelkov na Balkanu. Platforma je vključevala tudi dveletno potujočo razstavo, ki je bila predstavljena na tednu oblikovanja v Skopju, Ljubljani in Beogradu.

Zahvaljujoč uporabi digitalnega tiska, je njeno delo pogosto izbrano za predstavitev izdelkov in novih projektov. Oblikovala je oblačila in tekstil po navdihu izdelkov znamk, kot sta Philips in Citroën, leta 2020 pa je zasnovala digitalne modele tkanin, ki so bili natisnjeni na novem

EN

JELENA HOLEC**Croatia**

Jelena Holec studied fashion design at the Faculty of Textile Technology in Zagreb. Having completed her master's degree in 2015 she established her own fashion label Yelena H.

During her studies she presented her textile and fashion design work at numerous exhibitions and competitions. In 2014, she won the Portanova Fashion Incubator Award. Her work was presented at the Zagreb Fashion Week for three years in a row. She showed her designs at the International Croatian Design Festival D Day and the Croatian Design Week 15/16, and took part in the Competition for Young Fashion Designers Habitus Baltija in Riga, Latvia. In 2015, her rain jacket project "3 in a Bundle" was chosen for the regional talent platform Young Balkan Designers, which aims to identify, promote and develop creative potential of the Balkan region in the field of product design. The platform included a two-year travelling exhibition at the Design Week in Skopje, Ljubljana and Belgrade.

Intriguing with fascinating digital prints, her work is often featured in product presentations and promotions of new projects. She designed clothes and textiles inspired by products from brands like Philips or Citroën, and in 2020, she created digital fabric designs printed on the new HP Stitch textile printer. Her textile design style

RS

JELENA HOLEC**Hrvatska**

Jelena Holec diplomirala je modni dizajn na Tekstilno-tehnološkom fakultetu u Zagrebu. Nakon što je magistrirala 2015. godine, osnovala je sopstvenu modnu marku Yelena H.

Tokom studija predstavljala je svoj tekstilni i modni dizajn na brojnim izložbama i takmičenjima. Godine 2014. osvojila je nagradu Portanova Fashion Incubator. Njen rad predstavljan je tri godine zaredom na Hrvatskoj nedelji mode u Zagrebu. Svoja dizajnerska dela prikazala je na Međunarodnom hrvatskom festivalu dizajna D Day i na Hrvatskoj nedelji dizajna 15/16, a učestvovala je i na takmičenju za mlade modne dizajnere Habitus Baltija u Rigi, u Letoniji. Godine 2015. njen projekat mantila za kišu „3 in a Bundle“ izabran je za regionalnu platformu za talente Young Balkan Designers, koja ima za cilj da identifikuje, promoviše i razvija kreativni potencijal regiona Balkana u oblasti dizajna proizvoda. Platforma je uključivala dvogodišnju putujuću izložbu na nedelje dizajna u Skoplju, Ljubljani i Beogradu.

Intrigantan sa fascinantnim digitalnim otiscima, njen rad se često pojavljuje u prezentacijama proizvoda i promocijama novih projekata. Dizajnirala je odeću i tekstil inspirisane brendovima kao što su Philips i Citroën, a 2020. godine kreirala je digitalni dizajn tkanina koji je štampan na novom HP Stitch štampaču za tekstil. Njen dizajn tekstila kombinuje fotografiju,

SI

tiskalniku za tekstil HP Stitch. Njen stil oblikovanja tekstilij združuje fotografijo, grafiko in risbo, rezultat pa so barvite in futuristične kreacije. Osredotoča se na izdelavo ženskih oblačil, ki poudarjajo naravno silhueto telesa.

EN

combines photography, graphics, and drawing, resulting in colourful and futuristic creations, with a focus on crafting female garments that highlight the natural silhouette of the body.

RS

grafiku i crtež, a rezultira šarenim i futurističkim kreacijama. Takođe se fokusira na konstrukciju ženskih odevnih predmeta koji veličaju prirodnu siluetu tela.

SI

UKRAŠENA

Kolekciju UKRAŠENA (Okrašena) oblikovalke Jelene Holec navdihujejo ljudje, običaji, vera in življenje hrvatske pokrajine Posavina. Izhodišče oblikovanja modelov je raziskovanje bogatih, ročno nagubanih oblačil v rdećih in belih barvah.

Oblikovalka, ki je bila rojena na tem območju, je imela veliko srećo, da je naletela na nekaj sto let stare tkanine iz konoplje in jute. Odloćila se je, da jih vkljući v kolekciju ter s tem poudari pomen posavinske tekstilne dedišćine. To odloćitev lahko razumemo tudi kot pozitivno sporoćilo o trajnostni modi in pomembnosti recikliranja starih materialov. Novi digitalni potiski, ustvarjeni posebej za to kolekciju, so zasnovani tako, da spominjajo na tradicionalno oblaćilno vezenje v geometrijskih in cvetlićnih vzorcih. Silhuite spominjajo na ženske figure tistega ćasa. Poudarjeni boki in ramena izpostavljajo vlogo in poloźaj žensk. Te so imele glave pogosto prekrite z rutami, s katerimi so opredelile svoj zakonski stan. V kolekciji se ta naglavni kos uporablja kot sodoben dodatek. Moćno je zastopana dekonstrukcija tradicionalnih tehnik drapiranja. Krila so bogato slojevita, z mnogimi zapletenimi konstrukcijskimi zgodovinskimi detajli.

Celotna kolekcija je polna nasprotujoćih si konceptov: digitalno potiskana futuristićna tkanina stoji nasproti tradicionalnim konopljinim tekstilom, naravno barvana tkanina sodobnim

EN

UKRAŠENA

The UKRAŠENA (Ornamentation) collection by designer Jelena Holec is inspired by the people, customs, religion and life of the Croatian central region along the Sava River, called Posavina. The designs are inspired by her exploration of richly pleated garments in red and white.

Born in this area, Holec was very lucky to have come across some original hundred-year-old hemp and jute fabrics. She decided to include them in the collection, thus emphasising the importance of Posavina's textile heritage. Furthermore, this decision also sends a positive message about sustainable fashion and the importance of recycling old materials. New digital prints specially created for this collection are designed by multiplying forms that resemble traditional garment embroidery of geometric and floral patterns. The silhouettes are reminiscent of female figures of the time. The accentuated hips and shoulders highlight the role and position of women. They often covered their heads with head scarfs as a sign of their marital status. In the collection, this headpiece is used as a modern accessory. The deconstruction of traditional draping techniques is also strongly represented. Skirts are richly layered, employing a palette of intricate constructional historical details.

The entire collection is imbued with contrasting concepts: digitally printed futuristic fabric is juxtaposed with the traditional hemp textile, the

RS

UKRAŠENA

Kolekcija UKRAŠENA dizajnerke Jelene Holec inspirisana je ljudima, obićajima, religijom i životom središnjeg hrvatskog regiona uz reku Savu, zvanog Posavina. Jelenine kreacije inspirisane su njenim istraźivanjem bogato plisiranih odevnih predmeta u crvenoj i beloj boji.

Roćena u ovom kraju, Jelena je imala veliku sreću da naiće na originalne stogodišnje tkanine od konoplja i jute. Odlućila je da ih uvrsti u kolekciju i na taj naćin istakne znaćaj posavskog tekstilnog nasleća. Štaviše, ovaj gest takoće šalje pozitivnu poruku o odrźivoj modi i vaźnosti recikliranja starih materijala. Nove digitalne štampe specijalno kreirane za ovu kolekciju dizajnirane su umnoźavanjem formi koje podsećaju na tradicionalni odevni vez geometrijskih i cvetnih šara. Siluete podsećaju na ženske figure tog vremena. Naglašeni bokovi i ramena istiću ulogu i poloźaj žene koje su ćesto pokrivale glavu maramama kao znak svog braćnog statusa. U kolekciji, marama za glavu koristi se kao savremen dodatak. Snaźno je zastupljena i dekonstrukcija tradicionalnih tehnika drapiranja. Suknje su bogato slojevite i koriste paletu složenih konstrukcijskih istorijskih detalja.

Cela kolekcija proźeta je kontrastnim konceptima: digitalno štampana futuristićka tkanina nasuprot tradicionalnom tekstilu od konoplje, prirodno obojena tkanina nasuprot savremenim metodama štampanja i paźljivo raćene rućno plisirane

SI

postopkom tiska, skrbno izdelana ročna plisirana krila pa predstavljajo nasprotje asimetrično drapiranim delom oblačil. Čez vsa oblačila se pretakajo svetli rdečerjavkasti toni tkanin. S čebulo obarvana tkanina simbolizira rituale in običaje tega območja, saj so bila življenja domačinov pogojena z naravnimi cikli in močno povezana s težkimi življenjskimi razmerami.

EN

naturally dyed fabric with modern printing methods, and carefully made hand-pleated skirts stand in opposition with huge asymmetrically draped parts. Light amber tones permeate the collection. The onion-dyed fabric symbolises the local rituals and customs, as the local people's lives were defined by nature's cycles and strongly connected to poor living conditions.

RS

suknje kao suprotnost ogromnim asimetrično drapiranim delovima. Svetli tonovi boje čilibara prožimaju kolekciju. Tkanina obojena crnim lukovinom simbolizuje lokalne rituale i običaje s tim da su životi lokalnog stanovništva bili definisani ciklusima prirode i povezani sa mukotrpnim radom na poljoprivrednim posedima.

ukrašena

DRAGAN HRISTOV

ГОРА
ГОРА
ГОРА

SI

DRAGAN HRISTOV

Severna Makedonija

Dragan Hristov je leta 2010 ustanovil trajnostno aspolno modno znamko Ludus s sedežem v Skopju v Severni Makedoniji. Pri svojem delu združuje dve glavni zanimanji, ki ju je razvil v času študija na Akademiji za likovno umetnost Brera v Milanu – modno oblikovanje in sodobno umetnost.

Z znamko Ludus je Hristov sodeloval na različnih mednarodnih modnih prireditvah, sejmih, festivalih in razstavah v Italiji, Sloveniji, Avstriji, Nemčiji, na Nizozemskem, Poljskem, v Bolgariji itd. Leta 2018 je prejel nagrado BIG SEE Fashion Design, leta 2019 nagrado NJAL+ na festivalu Assembly Design v Gradcu ter leta 2020 nagrado WOW Show na Ljubljanskem tednu mode.

Konceptualno naravnani Hristov oblikuje kolekcije na podlagi čustev, ki so pogosto melanholična in otožna. Konstruira večinoma enobarvne in minimalistične kose ter kiparske silhete, ki odražajo spremembe obravnave spolov v današnji družbi. Dela izključno z naravnimi tkaninami, ki jih v želji po učinkovitejši trajnostni proizvodnji v različnih tehnikah naravno barva z rastlinami ter jih z vključevanjem lokalnih izumirajočih rokodelskih praks spreminja v sodobne izdelke. Njegova estetika, sicer nenavadna za balkanski prostor, je v tesnem odnosu z naravo, kar ga močno povezuje s slovansko dediščino.

EN

DRAGAN HRISTOV

North Macedonia

Dragan Hristov established Ludus as a sustainable agender fashion label in 2010 in Skopje, North Macedonia, after his studies at Brera Academy of Fine Arts in Milan. His work is defined by two major interests developed during his life in Italy - fashion design and contemporary art.

With this label, Hristov participated at various international fashion events, fairs, festivals and exhibitions in Italy, Slovenia, Austria, Germany, the Netherlands, Poland, Bulgaria etc. He won the BIG SEE Fashion Design Award in 2018, NJAL+ Award at Assembly Designfestival in Graz in 2019, and WOW Show Award at the Ljubljana Fashion Week in 2020.

Conceptually driven, Hristov designs collections based on emotions, often melancholic and sad, constructing mostly monochromatic and minimal looks, and sculptural silhouettes that reflect the gender shifts in our societies today. Working exclusively with natural fabrics, he expands his sustainable efforts into natural dyeing with plants using different techniques, alongside local declining artisanal practices he transforms into contemporary products. Hristov's aesthetic, which is unusual for the Balkan region, reflects his intimate relationship with nature and weaves a strong bond with Slavic heritage.

RS

DRAGAN HRISTOV

Severna Makedonija

Dragan Hristov osnovao je Ludus kao održivu uniseksualnu modnu marku 2010. godine u Skoplju, Severna Makedonija, nakon studija na Akademiji lepih umetnosti Brera u Milanu. Radeći na tom brendu spojio je svoja dva glavna interesovanja koja su se kod njega razvila tokom boravka u Italiji - modni dizajn i savremenu umetnost.

Sa modnom markom Ludus, Hristov je učestvovao na raznim međunarodnim modnim događajima, sajmovima, festivalima i izložbama u Italiji, Sloveniji, Austriji, Nemačkoj, Holandiji, Poljskoj, Bugarskoj itd. Osvojio je BIG SEE Fashion Design Award 2018, NJAL+ nagradu na Assembly Design Festivalu u Gracu 2019. i WOW Show Award na Ljubljanskoj nedelji mode 2020.

Konceptualno usmeren, Hristov dizajnira kolekcije zasnovane na emocijama, često melanholičnim i tužnim, konstruišući uglavnom monohromatski i minimalistički izgled, kao i skulpturalne siluete, koje odražavaju rodne promene u našim društvima danas. Radeći isključivo s prirodnim tkaninama, on proširuje svoja održiva nastojanja tako što ih boji prirodnim biljnim bojama koristeći različite tehnike, a u saradnji sa lokalnim zanatima, koji polako nestaju i pretvara ih u savremene proizvode. Estetika Hristova, koja je neuobičajena za region Balkana, odražava njegov intimni odnos s prirodom i stvara čvrstu vezu sa slovenskim nasleđem.

SI

GORA

Slovani so verjeli v vodne duhove in božanstva, ki so jim darovali žrtve, zato je eden glavnih navdihov za to kolekcijo voda, ki velja za vir življenja. V vodah naj bi duše pokojnikov še naprej živele, dostop do njih pa so jim omogočale reke. Naslednji zemeljski elementi, ki so bili povezani z mrtvimi, so kamni in skale, s katerimi so gradili bogoslužne prostore, svetišča in prestole. S klesanjem so jih preoblikovali v čarobna bitja ali živali, prostor njihove postavitve pa je bil uporabljen za svete obrede. Pomemben simbol v slovanskem duhovnem življenju je bila pšenica, ki so jo pripisovali bogu groma Perunu ter boginji rojstva in plodnosti Živi. Verjeli so, da je hrast sveto Perunovo drevo, prav zato so bile izbrane tkanine ene od kreacij ročno obarvane z želodi. Poleg naravnih elementov je Hristova močno navdihnila tudi tradicija makedonskih poganskih likov, kot so Vasiličar, Djolomari, Mečkar in drugi, ki se še danes v času zimskih karnevalov pojavljajo po vsej Severni Makedoniji in širše.

Kolekcija GORA (Gozd) je navdahnjena z globokim spoštovanjem, ki so ga Slovani gojili do narave. V kolekciji Hristova se uteleša stari slovanski duh. Oblačila so v svetlih in nevtralnih tonih, silhuete so podaljšane in v obliki že znanih konstrukcij znamke Ludus, tokrat oblikovane tako, da odražajo skrivnosti slovanskih gozdov. Gre pravzaprav za nabor sodobnih oblačilnih umetnin, izdelanih iz naravnih vlaknin, uporabljeno je

EN

GORA

The Slavs believed in water spirits and deities to whom they offered sacrifices, so one of the main inspirations for this collection is water, which is considered the source of life. The souls of the deceased were said to continue to live in water, and access to them was provided by the rivers. Other earthly elements associated with the dead were stones and rocks, which were used to build places of worship, shrines and thrones. These were carved and transformed into magical beings and animals, and their sites were used as places where sacred rituals were performed. An important symbol in Slavic spiritual life was wheat, which was attributed to thunder-god Perun and Živa, the goddess of birth and fertility. Oak was believed to be the sacred tree of Perun. To reflect this, the fabrics for one of the outfits in the collection were hand-dyed with acorns. In addition to the natural elements, Hristov was strongly inspired also by the tradition of Macedonian pagan costumes. Characters like Vasilichar, Djolomari, Mechkar and others still appear today all over North Macedonia and beyond for various winter carnivals.

The GORA (Forest) collection is inspired by the deep respect that Slavic people had for nature. Hristov's collection embodies the old Slavic spirit. The clothes are in light and neutral tones, the silhouettes are elongated and in the form of the already known constructions of the Ludus brand, this time designed to

RS

GORA

Slovenci su verovali u vodene duhove i božanstva kojima su prinostili žrtvu, pa je jedna od glavnih inspiracija za ovu kolekciju voda, koja se smatra izvorom života. Za duše pokojnika se pričalo da i dalje žive u vodi, a reke su omogućavale pristup do njih. Drugi zemaljski elementi povezani sa mrtvima bili su kamenje i stene, koji su korišćeni za izgradnju bogomolja, svetišta i prestola. Oni su klesanjem transformisani u magična bića i životinje, a njihova nalazišta su korišćena kao mesta na kojima su se obavljali obredi. Važan simbol u duhovnom životu Slovena bila je pšenica, koja se pripisivala bogu groma Perunu i boginji rađanja i plodnosti Živi. Verovalo se da je hrast sveto drvo Peruna. S tim u vezi, tkanine za jedan od odevnih predmeta u kolekciji ručno su obojene žirom. Pored prirodnih elemenata, Hristov je bio snažno inspirisan i tradicijom makedonske paganske nošnje. Likovi poput Vasiličara, Đolomarija, Mečkara i drugih se i danas pojavljuju širom Severne Makedonije i šire na raznim zimskim karnevalima.

Kolekcija GORA inspirisana je dubokim poštovanjem koje su slovenski ljudi gajili prema prirodi. Kolekcija Hristova oličava stari slovenski duh. Odeća je svetlih i neutralnih tonova, siluete su izdužene i u vidu već poznatih konstrukcija brenda Ludus, ovog puta osmišljenog da odražava tajne slovenskih šuma. Kolekcija predstavlja skup savremenih odevnih umetničkih dela, izrađenih od prirodnih vlakana tkanjem,

SI

tkanje, ročno barvanje, kristalizacija, tehnike, ki z videzom in kakovostjo dosegajo raven muzejskih eksponatov.

EN

reflect the secrets of the Slavic forests. The collection is a set of contemporary clothing works of art, made from natural fibers, using weaving, hand dyeing, crystallization, techniques that match the quality level of a museum exhibit.

RS

ručnim bojenjem, kristalizacijom, tehnikama koje odgovaraju konceptu muzejske postavke.

Gora

KINGA KRÓL

DZIWOŻONA
DZIWOŻONA
ДЗИВОЖОНА

SI

KINGA KRÓL**Poljska**

Kinga Król je obiskovala srednjo likovno šolo v Naęczówu na Poljskem, kjer se je specializirala za izdelavo igrač in lutkarstvo. Leta 2002 je zaključila magistrski študij na Fakulteti za družbene vede Univerze Adama Mickiówicza v Poznanju.

Leta 1994 je delala pri scenografskem oblikovanju in produkciji predstave Pomladni festival v Gledališču Znak v Gdansku. Sodelovala je z znano poljsko modno znamko Solar, pri kateri je med letoma 2008 in 2010 opravljala delo glavne oblikovalke. Med letoma 2016 in 2020 je učila na Fashion school v Poznanu, med letoma 2018 in 2019 pa je predavala še na School of Form v Poznanu. V svoji karieri je sodelovala z različnimi znamkami oblačil in podjetji (Aryton, Vito Vergelis, Semper ...).

Leta 2011 je ustanovila lastno blagovno znamko Confashion, pod katero oblikuje unikatna oblačila, namenjena ženskam. Njena dela zaznamujejo preproste oblike, neskončno pa jo navdušuje barva, kar se kaže v zanimivih barvnih kombinacijah, ki vplivajo na čustva. Oblikovala je prepoznaven slog, ki se nenehno razvija in izpopolnjuje. Kot skrbna opazovalka resničnosti v vsaki kolekciji raziskuje določene kulturne pojave, ki jim daje svojo značilno interpretacijo. Tkanine ustvarja sama, saj meni, da mora biti vsak del kolekcije izdelan do popolnosti. V prizadevanju, da bi se

EN

KINGA KRÓL**Poland**

Kinga Król graduated from the Secondary School of Fine Arts in Naęczów, where she specialized in toy-making and puppetry. In 2002, she completed her master's degree in Culture Science at the Faculty of Social Sciences at Adam Mickiówicz University in Poznań.

In 1994, she worked on the stage design and production of the play Spring Festival at the Znak Theatre in Gdansk. She collaborated with the well-known Polish fashion brand Solar, working as the main designer between 2008 and 2010. Between 2016 and 2020, she gained experience as a teacher at the Fashion School in Poznan. Between 2018 and 2019 she also lectured at the School of Form in Poznan. In her career, she has collaborated with different clothing brands and companies (Aryton, Vito Vergelis, Semper ...).

In 2011, Król launched her brand Confashion, which designs unique garments for women. She is fascinated by colours and her work is recognized for simple forms and striking colour combinations that never fail to set the mood. Her signature style is always evolving. A careful observer of reality she explores specific cultural phenomena in her collections and interprets them in a unique way. She creates her own fabrics, because she believes that each piece of her collection deserves to be perfect. In her effort to rebel unification in life

RS

KINGA KRÓL**Poljska**

Kinga Krol pohađala je srednjo umetnišku šolo u Nalenčuvu, u Poljskoj, gde se specijalizovala za pravljenje igračaka i lutkarstvo. Magistrirala je 2002. na Fakultetu društvenih nauka Univerziteta Adam Mickijevič u Poznanju.

Godine 1994. radila je na scenografiji i produkciji predstave Prolečni festival u Pozorištu Znak u Gdanjsku. Sarađivala je sa poznatim poljskim modnim brendom Solar, gde je radila kao glavni dizajner od 2008. do 2010. godine. Od 2016. do 2020. stekla je iskustvo kao predavač na Modnoj školi u Poznanju, a 2018. i 2019. predavala je i u Školi za dizajn u tom gradu. Tokom karijere sarađivala je s različitim brendovima i modnim kućama (Aryton, Vito Vergelis, Semper...).

Godine 2011. Krol je pokrenula svoj brend Confashion, te pod tim imenom dizajnira unikatne odevne predmete za žene. Fascinirana je bojama, a njen rad prepoznatljiv je po jednostavnim formama i upečatljivim kombinacijama boja koje podižu raspoloženje. Njen prepoznatljiv stil se stalno razvija. Ona je pažljivi posmatrač stvarnosti, istražuje specifične kulturne fenomene u svojim kolekcijama i tumači ih na jedinstven način. Sama kreira tkanine, jer veruje da svaki komad njene kolekcije zasluđuje da bude savršen. U nastojanju da se odupre jednoličnosti u životu i modi, svoje kolekcije izlagala je u Kijevu, Berlinu, Njujorku, Kopenhagenu,

SI

uprla uniformiranosti v življenju in modi, je svoje kolekcije predstavila v Kijevu, Berlinu, New Yorku, Københavnu, Parizu in Harbinu. Njeno delo pod blagovno znamko Confashion je bilo tudi del dogodka Textura – razstave poljskega oblikovanja v času tedna oblikovanja v Londonu.

EN

and fashion, she has taken her collections to Kiev, Berlin, New York, Copenhagen, Paris and Harbin. With the Confashion brand she also took part in Textura – Polish Design Exhibition during London Design Week.

RS

Parizu i Harbinu. Sa brendom Confashion učestvovala je i na Teksturi – poljskoj izložbi dizajna – tokom Londonske nedelje dizajna.

SI

DZIWOŽONA

Kinga Król je razvila kolekciju, ki temelji na očarljivosti nimfe kot ikone, osebnosti, ki živi kot divja ženska. V slovanski etimologiji »dziwo« pomeni bog, sveto, čudež, »žona« pa pomeni ženska, žena. Če poimenovanje razumemo dobesedno, gre torej za divjo žensko, čudežno žensko ali čudno ženo. V drugih slovanskih jezikih jo imenujejo »diva lena« ali »divá žena«, prisotna pa je v ljudskem verovanju mnogih držav jugovzhodne Evrope. Dziwožona idejno predstavlja žensko neukrotljivost in samostojnost. Je nepredvidljivo bitje, ki vzbuja strah in očaranost. V goščavi blizu rek, potokov in jezer živi življenje tujke. Je duh mlade ženske, ki je nenadoma umrla pred poroko, med ali po porodu. Kot ženska ni imela možnosti izpolniti svoje družbene vloge, zato zapeljuje moške in ugrablja tuje dojenčke, ki jih skuša nadomestiti s svojimi potomci, imenovanimi »najdenci«. Svoje trpljenje v posmrtnem življenju ta stara, neprivačna ženska skriva za masko mladega, lepega dekleta. Da gre pravzaprav za žensko demona, ugotovimo šele, ko se ji približamo. Po ljudskem verovanju se pred njenimi obiski in uroki lahko zaščitimo le z zelišči.

Kolekcija **DZIWOŽONA** (Divja žena) temelji na treh prepletajočih komponentah: vzorcih, krojih in teksturah. Temelj tiskanih vzorcev so različne, ročno narisane rastline. Vsako zelišče so namreč uporabljali kot zaščito pred hudobnimi opazovalci in zlom. Pliseji so sodobna interpretacija prazničnih,

EN

DZIWOŽONA

Kinga Król's collection draws from the fascination of a nymph as a feminine icon, a figure who lives on her own terms as a wild woman. In Slavic etymology, „dziwo“ means god, sacred, wonder, and „žona“ stands for female, wife. If the name is taken literally, she becomes a wonder woman or strange wife. In other Slavic languages she is called “diva lena” or “divá žena” and is known in folk tales of many countries in South-East Europe. Dziwožona relates to a wild, independent woman. She lives the life of an outsider as she is a fairly dangerous creature that raises both fear and fascination. She is a nymph of swamps or forests, a spirit of a young woman who died suddenly before her marriage, during or after childbirth. She did not have the opportunity to fulfil her social role as a woman, so she seduces men and abducts other people's babies to replace them with her own offsprings, called “foundlings” or “changelings”. At first, she is perceived as a young, beautiful girl but reveals a face of an old, unattractive woman when approached. So now, in her afterlife, she suffers as a female demon. According to folk belief, only herbs can protect us from her visits and spells.

Król's collection **DZIWOŽONA** (Wild Woman) revolves around three intertwining elements: patterns, cuts and textures. The printed patterns are based on various hand-drawn herbs, which were used in the past as protection against evil eyes

RS

DZIWOŽONA

Kolekcija Kinge Krol zasniva se na fasciniranosti nimfom kao ženstvenom ikonom, figurom koja živi po sopstvenim pravilima kao divlja žena. U slovenskoj etimologiji „dzivo“ znači bog, sveto, čudo, a „žona“ označava ženu, suprugu. Ako se shvati bukvalno, ona postaje čudesna žena ili čudna žena. U drugim slovenskim jezicima ona se naziva diva lena ili diva žena i poznata je u narodnim verovanjima mnogih zemalja jugoistočne Evrope. Dživožona se odnosi na divlju, nezavisnu ženu koja živi izolovanim životom jer je prilično opasno stvorenje koje izaziva i strah, ali i fasciniranost. Ona je nimfa močvara ili šuma, duh mlade žene koja iznenada umire pre braka, tokom porođaja ili zatočeništva. Ona nema priliku da ispuni svoju društvenu ulogu žene, pa zavodi muškarce i otima tuđe bebe da ih zameni svojim potomcima zvanim „nahoče“ ili „siroče.“ Ova naizgled mlada i lepa žena u stvari je neprivačna starica koja krije svoju patnju iza maske lepote. Da je zapravo ženski demon, saznajemo tek kada joj se približimo i vidimo njeno lice. Ona, sada, u zagrobnom životu, pati kao ženski demon. Prema narodnom verovanju, samo biljke mogu da nas zaštite od njenih poseta i uroka.

Krolina kolekcija **DZIVOŽONA** (Divlja žena) zasovana je na tri elementa koji se prepliću: šara, kraj i tekstura. Štampane šare zasnovane su na raznom rukom crtanom bilju, koje se u prošlosti koristilo kao zaštita od urokljivih očiju i zla. Nabori su savremena interpretacija svećanih,

SI

volnenih ljudskih plisiranih kril, ki so bila pogosto zelo pisana. Obleke, zasnovane kot prevelike srajce, odražajo tradicionalna kmečka oblačila. V kolekciji je prisotno vezenje, tradicionalna tehnika okrasitve oblačil, uporabljena na sodobnejši in abstraktnejši način. Ohlapne niti ustrezajo avri neodvisnosti in prvinske povezanosti z naravo.

EN

and evil itself. The pleats are a contemporary interpretation of festive, woolen, often very colourful folk pleated skirts. Dresses designed as oversized chemises reference traditional peasant clothes. The collection takes a contemporary and abstract approach to embroidery, a traditional technique of decorating clothes. Loose threads correspond with an aura of independence and primal connection with nature.

RS

vuneni, često veoma šareni narodni plisiranih suknji. Haljine dizajnirane kao preglomazne košulje upućuju na tradicionalnu seosku nošnju. U kolekciji zastupljen vez, tradicionalna tehnika ukrašavanja odeće, korišćen je na savremen i apstraktan način. Labave niti odišu aurom nezavisnosti i iskonskom povezanošću s prirodom.

dziwożona

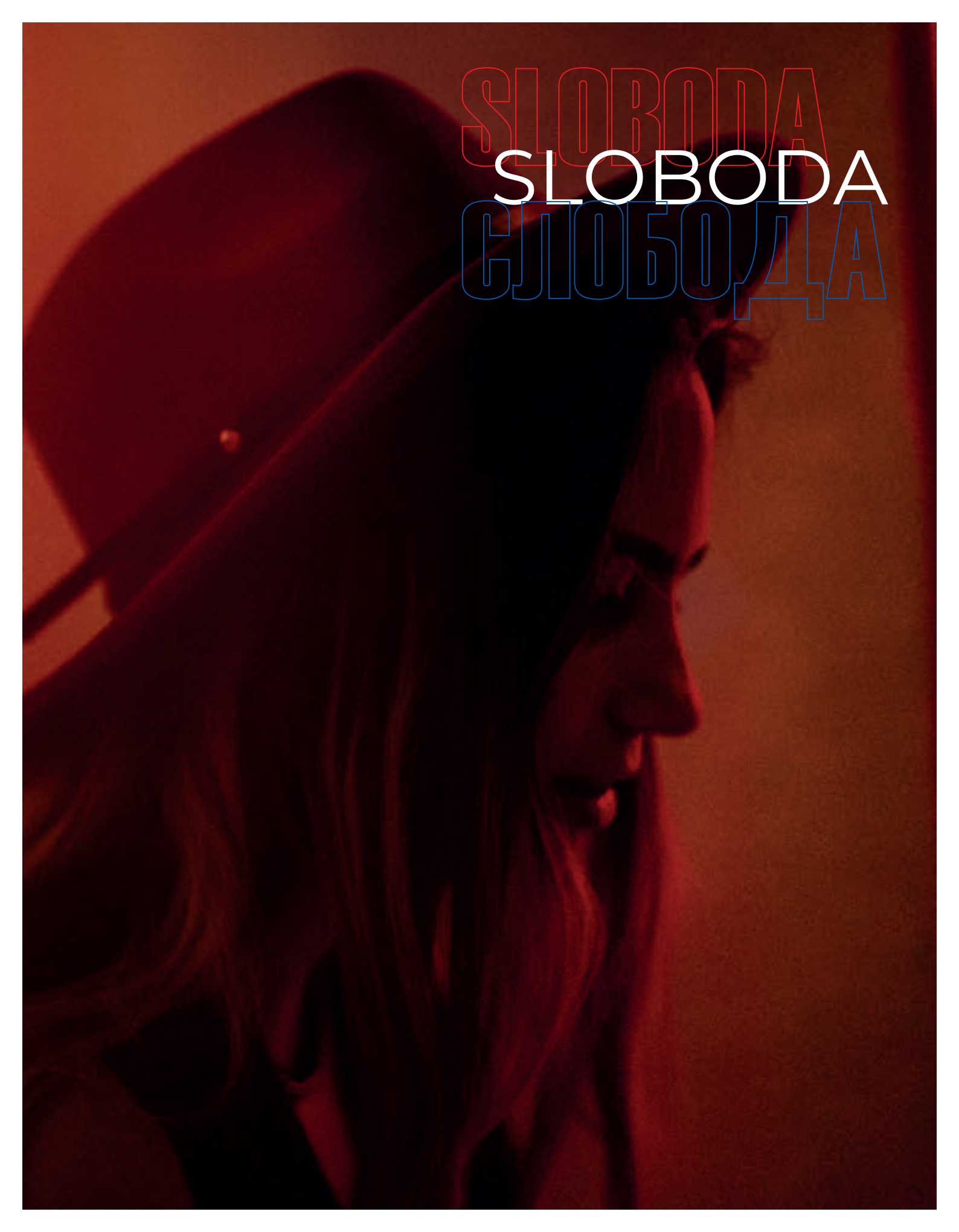

IVANA MURIŠIĆ

SLOBODA
SLOBODA
СЛОБОДА

SI

IVANA MURIŠIĆ

Črna gora

Ivana Murišić je študij na Akademiji za likovno umetnost v Beogradu na Oddelku za scensko in sodobno kostumografijo zaključila leta 2010 s kolekcijo »Vajang Kulit«, ki je bila istega leta predstavljena na beograjskem tednu mode.

Leta 2009 se je njena kolekcija uvrstila v finale tekmovanja za mlade talente revije Grazia, predstavljena pa je bila tudi na prireditvi Fashion Selection v Beogradu. Vključena je bila v več gledaliških in filmskih projektov, leta 2020 pa je kot kostumografinja sodelovala pri več projektih, ki jih je organiziralo in izvajalo črnogorsko Ministrstvo za kulturo.

Januarja 2011 je odprla svoj atelje v Belgrade Design District, tri leta pozneje pa je v Podgorici odprla studio, ki je postal njen glavni prostor ustvarjanja in delovanja. Njene kolekcije so bile večkrat zaporedoma predstavljene na beograjskem in črnogorskem tednu mode. Leta 2021 je ustanovila družinsko znamko Nidl Montenegro, ki temelji na proizvodnji oblačil vseh velikosti.

Za njene kreacije je značilno, da je vanje vložena veliko ročnega dela. Ustvarja vezenine, ki bogatijo volumen in poudarjajo tridimenzionalnost oblačil. Umetne materiale združuje z naravnimi (svila, usnje, bombaž ipd.). Silhuete izžarevajo nežne in čutne žensvene poteze s pridihom glamurja.

EN

IVANA MURIŠIĆ

Montenegro

Ivana Murišić studied stage and contemporary costume design at the Academy of Fine Arts in Belgrade, where she graduated in 2010 with her collection „Vajang Kulit“, which was presented at the Belgrade Fashion Week the same year.

In 2009, her fashion collection was a finalist in Grazia magazine's competition for young talents and showcased at the Fashion Selection event in Belgrade. She was involved in a number of theatre and film projects, and in 2020, she participated as a costume designer in several projects organised by the Montenegrin Ministry of Culture.

In January 2011, Ivana opened her design studio in the Belgrade Design District, and three years later she opened a studio in Podgorica, which has become her creative base and haven. Her collections have been continuously featured at the Belgrade and Montenegro Fashion Weeks. In 2021, she started a family brand by the name Nidl Montenegro, based on all-size wardrobe production.

Her work is recognized for the many hours of handwork invested in her designs, creating embroideries that enrich the volume and emphasize the three-dimensionality of the clothes. She combines artificial materials with various natural fabrics (silk, leather, cotton etc.). Her sensual silhouettes exude femininity and a touch of glamour.

RS

IVANA MURIŠIĆ

Crna Gora

Ivana Murišić studirala je scenski i savremeni kostim na Akademiji likovnih umetnosti u Beogradu, gde je diplomirala 2010. kolekcijom „Vajang Kulit“, koja je iste godine predstavljena na Beogradskoj nedelji mode.

Njena modna kolekcija je 2009. godine bila u finalu na konkursu za mlade talente magazina Grazia i predstavljena je na Fashion Selection događaju u Beogradu. Bila je angažovana u brojnim pozorišnim i filmskim projektima, a tokom 2020. radila je kao kostimograf na nekoliko projekata u organizaciji Ministarstva kulture Crne Gore.

U januaru 2011. Ivana otvara svoj dizajn studio u Belgrade Design Districtu, a nakon tri godine otvara studio u Podgorici, koji postaje njena kreativna baza i utočište. Ivanine kolekcije kontinuirano su predstavljane na beogradskim i crnogorskim nedeljama mode, a 2021. godine ona pokreće porodični brend pod imenom Nidl Montenegro, zasnovan na proizvodnji garderobe svih veličina.

Njen dizajn prepoznatljiv je po tome što je u njega uloženo mnogo časova ručnog rada, a vez odlikuju bogata trodimenzionalnost i volumen. Ona kombinuje veštačke materijale sa raznim prirodnim tkaninama (svila, koža, pamuk itd.). Njene senzualne siluete odišu ženstvenošću i dodirrom glamura.

SI

SLOBODA

Ustvarjalni proces Ivane Murišić se je začel v duhu zimske melanholije, ki je bila zaradi pandemije še dodatno utesnjujoča. Zdelo se je, kot da je Morana, boginja zime, povsod okoli nas. Vsi so nestrpno pričakovali pomlad, svobodo in veselje, ki ga s seboj prinaša Vesna. Tako se je oblikovalki porodila ideja, da bi kolekcijo, ki ji je nadela ime SLOBODA (Svoboda), posvetila tej slovanski boginji. Vesna v slovanski mitologiji predstavlja boginjo mladosti, povezujemo jo s pomladjo, toplejšim vremenom in obnovo narave. Ker je eno najlahkotnejših božanstev, je bila med najbolj oboževanimi. Deklice poimenujemo Vesna, saj verjamemo, da bodo vesele kot boginja, lahkotne kot pomlad. Vesnina tradicija se kaže tudi v današnjem praznovanju, ki ga Črnogorci imenujejo »Cvijeti«. Vesna premaga Morano ter svojo vladavino vnese v naravo. Toda njena zmaga ni nikoli dokončna, saj se krog življenja in smrti ponavlja vsako leto. Vesnine vezi z ljudstvom najdemo v molitvah in številnih obredih, s katerimi so iz domov preganjali zimo in smrt. Verjeli so, da si Vesna pozimi povrne zdravje in uskladi naravo ter jim s tem okrepi um in srce.

Oblikovalka je za osnovni motiv kolekcije izbrala vezene cvetlične motive. Prevladujoči del uporabljenega materiala je prozoren (organca in til). Uporaba svetlih barv uteleša lastnosti te boginje.

EN

SLOBODA

Ivana Murišić's creative process began in the spirit of winter melancholy, which became claustrophobic when the pandemic hit home. It was as if you could feel the presence of Morana, the goddess of winter, all over the place. Everyone was waiting impatiently for the spring goddess Vesna to come and bring freedom and joy. In this atmosphere it occurred to the designer that she should dedicate the collection, which she called SLOBODA (Freedom), to this Slavic goddess. In Slavic mythology Vesna represents the goddess of youth and is associated with spring, warm weather and the renewal of nature. As one of the sunniest deities Vesna was also one of the most loved. People name their daughters Vesna, because they believe they will be as sunny as spring and as joyful as the goddess herself. Even today, Montenegrin people still celebrate Vesna in a traditional celebration which they call "Cvijeti" (flower day). Vesna defeats Morana, reinstating her rule in nature. But her victory is never definitive, as the cycle of life and death is repeated every year. Vesna's ties with people can be traced back to prayers and numerous rituals performed to chase away winter and death from their homes. It was believed that in winter Vesna restores her health and natural balance, and thus strengthens people's minds and hearts.

The designer paid tribute to Vesna with embroidered flower motifs as the leitmotif of the collection. Transparent materials (organdy and tulle) dominate the collection. Light colours are used to bring out the goddess's character.

RS

SLOBODA

Kreativni proces Ivane Murišić započeo je u duhu zimske melanholije, koja je čak postala klaustrofobična za vreme pandemije, činilo se kao da se svuda oseća prisustvo Morane, boginje zime. Svi su nestrpljivo čekali da prolećna boginja Vesna dođe i donese slobodu i radost. U toj atmosferi Ivana je dobila ideju da kolekciju koju je nazvala SLOBODA posveti toj slovenskoj boginji. U slovenskoj mitologiji, Vesna predstavlja boginju mladosti i vezuje se za proleće, toplo vreme i obnovu prirode. Kao jedno od najsunčanijih božanstava, Vesna je bila i jedno od najomiljenijih. Čerkama se daje ime Vesna jer se veruje da će biti osunčane kao proleće i radosne kao i sama boginja. Crnogorci i danas slave Vesnu u okviru tradicionalne slave koju nazivaju Cvijeti. Vesna pobeđuje Moranu i vraća svoju moć nad prirodom. Ali njena pobjeda nikada nije konačna, budući da se ciklus života i smrti ponavlja svake godine. Njena veza sa ljudima može se ispratiti u molitvama i brojnim ritualima koji su se izvodili kako bi se iz domova oterale zima i smrt. Verovalo se da Vesna zimi obnavlja svoje zdravlje i prirodnu ravnotežu te tako jača um i srce ljudi.

Dizajnerka je Vesni odala počast izvezenim motivima cveća kao lajtmotivom kolekcije. Providni materijali (organdin i til) dominiraju kolekcijom. Svetle boje koriste se kako bi se prikazala sama priroda boginje.

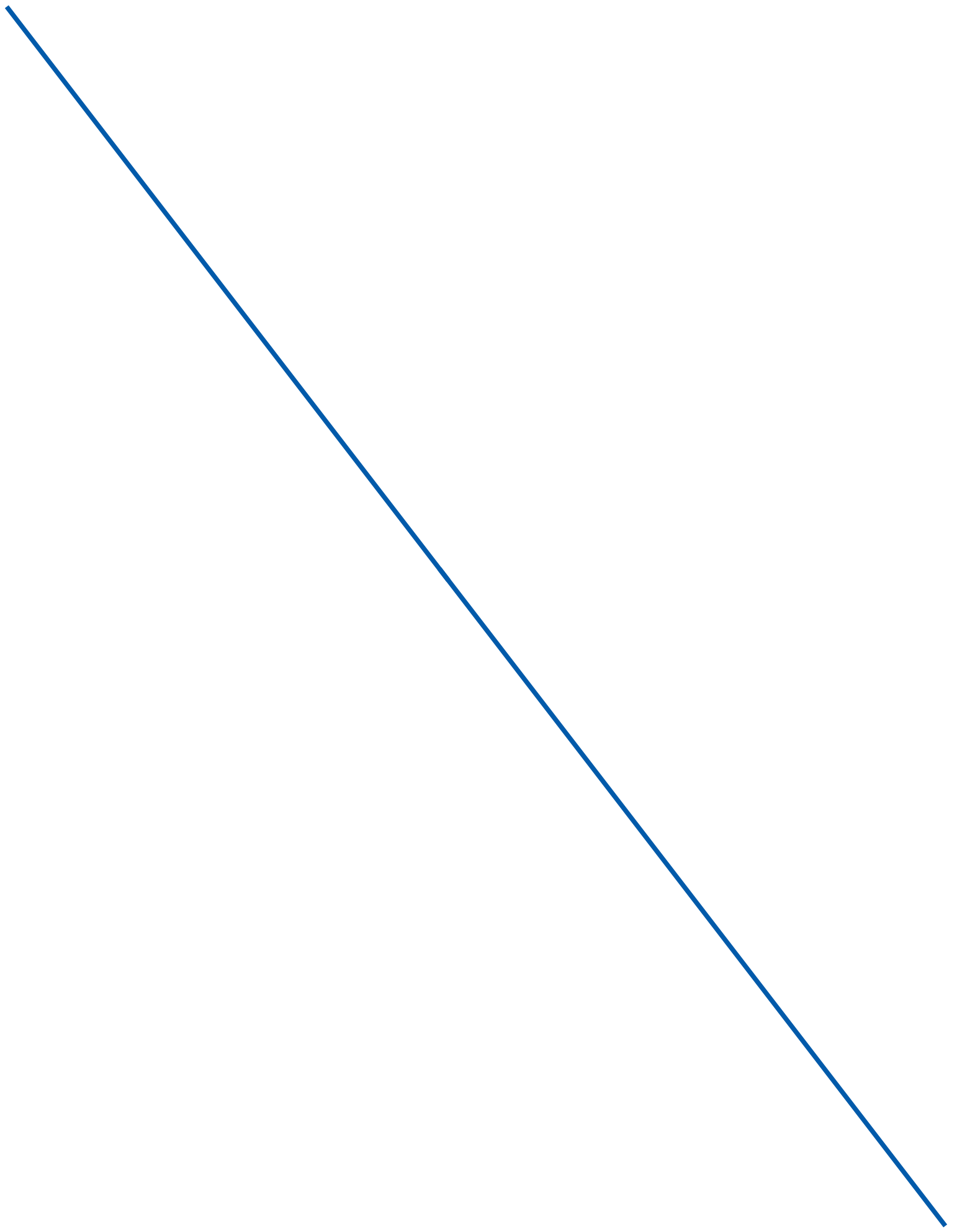

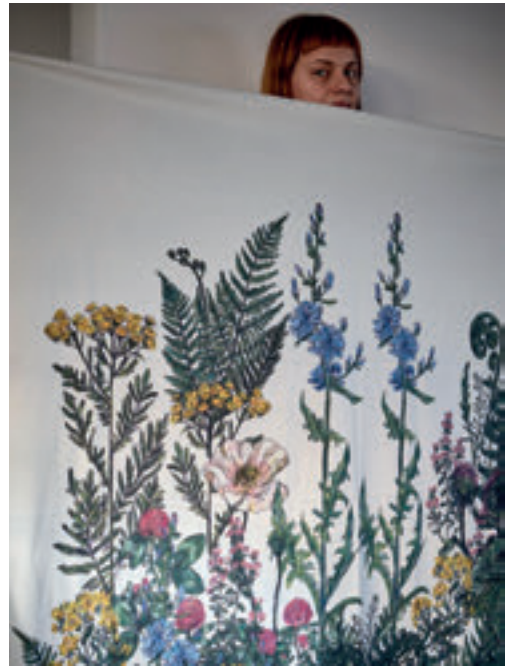
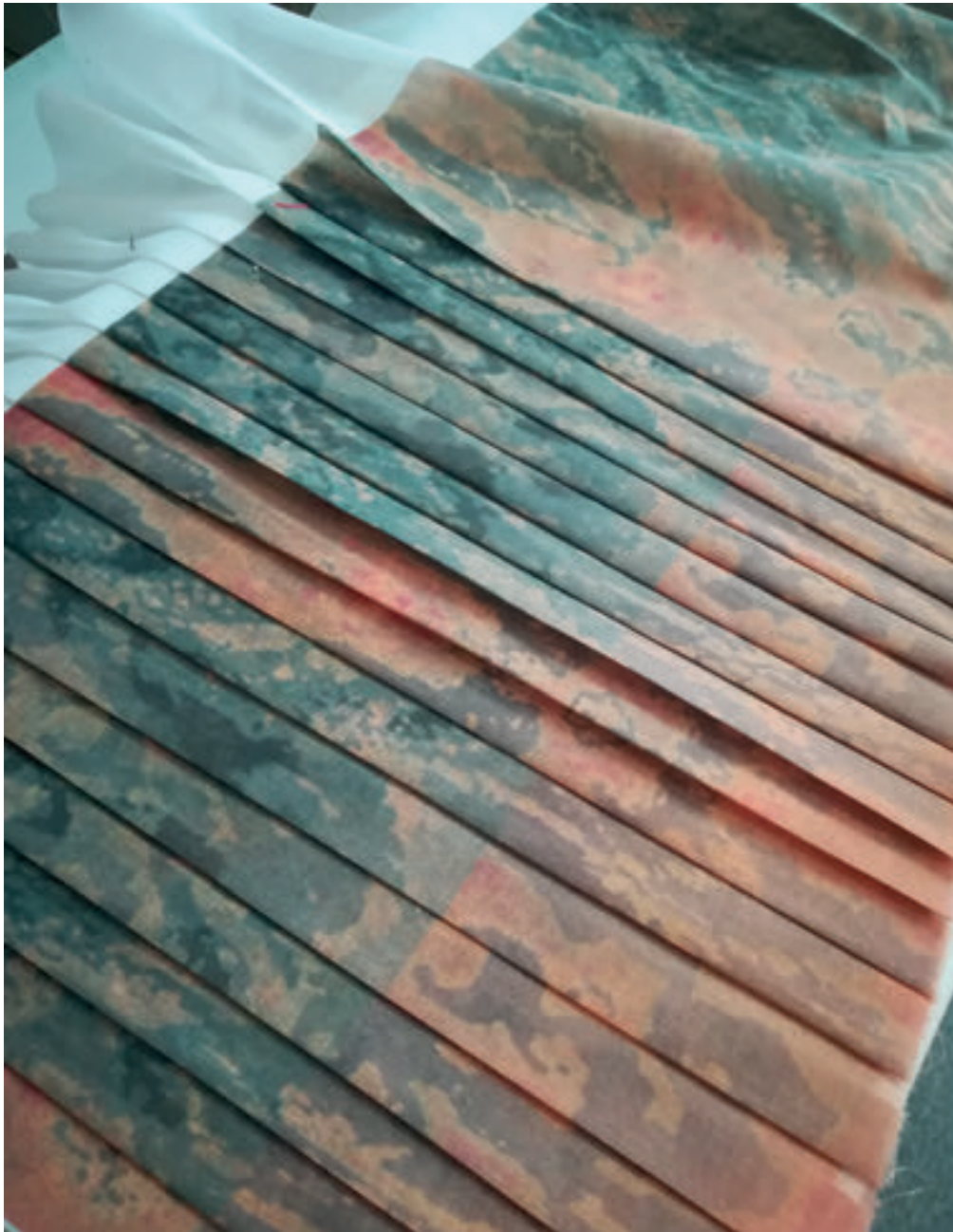

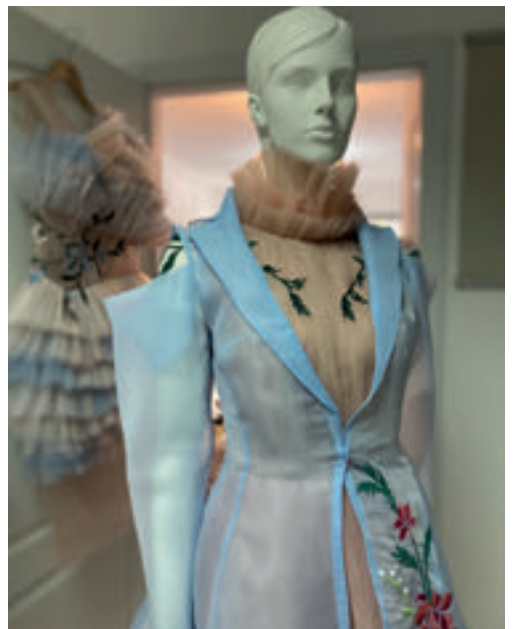
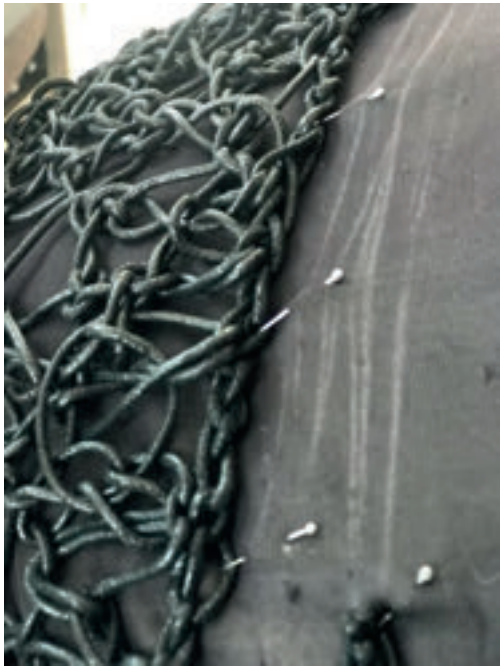

Transformacije

DELOVNI PROCES
WORK IN PROGRESS
RADNI PROCES

FORUM
slovenskih
kultur
fsk.si

FORUM
of Slavic
Cultures

M U Z E J
PRIMENJENE
UMETNOSTI

SI

MEDNARODNA USTANOVA

Forum slovanskih kultur

Poslanstvo Foruma slovanskih kultur (FSK) je oživiti ustvarjalnost slovanskih kultur, zato svoje delovanje v prvi vrsti usmerja v povezovanje slovanskih kultur in utrjevanje njihove prisotnosti v globalnem kulturnem in družbenem kontekstu. FSK povezuje in predstavlja slovansko kulturo, znanost in umetnost, njihov ustvarjalni naboj in dediščino ter dejavno prispeva k prepoznavnosti prispevka slovanskih kultur h globalnemu dialogu.

Prepričani smo, da so kulturne povezave in sodelovanje ključne za ohranjanje slovanske ustvarjalnosti, krepitev naše identitete in oživljanje kulturnega dialoga tako v Evropi kot na širši mednarodni ravni.

Mednarodna ustanova Forum slovanskih kultur je bila ustanovljena že mesec dni po tem, ko so se Evropski uniji priključile prve slovanske države – Slovenija, Poljska, Slovaška in Češka. Junija 2004 so slovanski jeziki prvič v zgodovini postali uradni jeziki evropskega parlamenta. To je bilo obdobje obnovljene gradnje mostov med slovanskimi in drugimi evropskimi narodi in Forum slovanskih kultur je prevzel pionirsko vlogo posrednika, ki povezuje slovanske države prek njihovih kultur.

Danes povezujemo več kot 2000 kulturnih ustanov, vzpostavili smo tesna partnerstva z nacionalnimi in mednarodnimi organizacijami ter podjetji. To nam je uspelo z dejavno podporo kulturnim, izobraževalnim in raziskovalnim projektom, ki širijo prepoznavnost slovanske kulturne dediščine in ustvarjalnosti, pa tudi s sistematično promocijo mobilnosti znanja. Tokrat s projektom Transformacije, ki ga predstavljamo v tem katalogu, povezujemo ustvarjalnost vrhunskih oblikovalcev oblačil slovanskega prostora, ki modni navdih črpajo iz svoje bogate kulturne dediščine.

EN

INTERNATIONAL FOUNDATION

Forum of Slavic Cultures

The mission of the Forum of Slavic Cultures (FSK) is to give new life to the creativity of Slavic cultures, and the basic purpose of its activity is to connect Slavic cultures and their presence in the global cultural and social context. FSK connects and presents Slavic cultures, science and art, their creative charge and heritage, and actively cares for a recognizable contribution of Slavic cultures to the global dialogue.

We firmly believe that cultural liaisons and cooperation are the key to preserving Slavic creativity, strengthening our identity and reviving cultural dialogue in both the international European and wider global arenas.

The International Foundation - Forum of Slavic Cultures was established only a month after the first Slavic countries – Slovenia, Poland, Slovakia and the Czech Republic – joined the European Union. It was in June 2004, when for the first time ever Slavic languages became official languages of the European Parliament. It was a time of renewed construction of Slavic and European bridges and the Forum of Slavic Cultures took on a pioneer role of agent connecting Slavic countries through their culture.

Today, we connect more than 2000 cultural institutions; we have established close partnerships with national and international organisations and businesses. We have been able to achieve this by actively supporting cultural, educational and research projects that promote Slavic cultural heritage and creativity, as well as through systematic promotion of knowledge mobility. This time with the Transformations project, presented in this catalogue, we bring together the creativity of the top fashion designers of the Slavic region, who draw fashion inspiration from their rich cultural heritage.

RS

MEĐUNARODNA FONDACIJA

Forum slovenskih kultura

Misija Foruma slovenskih kultura (FSK) jeste da pokloni novi život stvaralaštvu slovenskih kultura, a osnovna svrha njegovog delovanja je povezivanje slovenskih kultura i njihovo prisustvo u globalnom kulturnom i društvenom kontekstu. FSK povezuje i predstavlja slovenske kulture, nauku i umetnost, njihov stvaralački naboj i nasleđe, te aktivno brine o prepoznatljivom doprinosu slovenskih kultura globalnom dijalogu.

Čvrsto verujemo da su kulturne veze i saradnja ključ za očuvanje slovenskog stvaralaštva, jačanje našeg identiteta i oživljavanje kulturnog dijaloga kako na evropskom planu tako i u široj globalnoj areni.

Međunarodna fondacija – Forum slovenskih kultura osnovana je samo mesec dana nakon što su prve slovenske zemlje – Slovenija, Poljska, Slovačka i Češka – pristupile Evropskoj uniji. Bilo je to u junu 2004. godine, kada su po prvi put slovenski jezici postali zvanični jezici Evropskog parlamenta. Bilo je to vreme obnove i izgradnje slovenskih i evropskih mostova a Forum slovenskih kultura preuzeo je pionirsku ulogu agenta povezivanja slovenskih zemalja kroz njihovu kulturu.

Danas povezujemo više od 2.000 kulturnih institucija; uspostavili smo bliska partnerstva sa nacionalnim i međunarodnim organizacijama i preduzećima. U tome smo uspeli aktivno podržavajući kulturne, obrazovne i istraživačke projekte koji šire vidljivost slovenske kulturne baštine i stvaralaštva, ali i sistematski promovišući mobilnost znanja. Ovoga puta, projektom Transformacije, koji predstavljamo u ovom katalogu, povezujemo kreativnost vrhunskih kreatora odeće slovenskog prostora, koji modnu inspiraciju crpe iz svog bogatog kulturnog nasleđa.

SI

Muzej uporabne umetnosti Beograd

Muzej uporabne umetnosti je bil ustanovljen 6. novembra 1950 in spada v kategorijo specializiranih muzejev. Njegova osnovna dejavnost je sistematično zbiranje, varovanje, hranjenje, proučevanje, razstavljanje in objavljjanje predmetov uporabne umetnosti. Poleg del lokalnega izvora, muzej vključuje tudi gradivo iz drugih evropskih držav in vsega sveta, ki je s pomočjo kulturnih in gospodarskih stikov prispelo v srbske kraje.

Muzej uporabne umetnosti je že v prvem letu delovanja odkupil izjemno dragoceno zbirko raznovrstnih umetniško obdelanih predmetov, ki jih je več kot trideset let zbiral slikar in grafik Ljuba Ivanović. Zbirka obsega več kot 3000 predmetov, med katerimi po svoji zgodovinski in umetniški vrednosti izstopajo zlatarski izdelki, stare rokopisne in tiskane knjige, rezbarije v lesu, roževini in bisernini, lesorezne in slikane ikone idr. Najstarejši predmeti v muzejski lasti so iz 4. stol. pr. n. št. in sodijo v numizmatično zbirko (denar stare Grčije) na Oddelku za kovine in nakit, medtem ko zbirke Oddelka za sodobno uporabno umetnost segajo vse do naj sodobnejše produkcije. Skratka, muzejske zbirke spremljajo razvoj uporabne umetnosti v razponu 2400 let. Muzej razpolaga s približno 45000 deli uporabne umetnosti, med katerimi najdemo tudi dela izjemnega umetniškega in kulturnega pomena.

Kot vodilna ustanova, odgovorna za področje uporabne umetnosti na območju celotne Republike Srbije, ima Muzej uporabne umetnosti tako razvito živahno muzejsko in lastno založniško dejavnost, kot tudi lastno založniško dejavnost.

EN

The Museum of Applied Art Belgrade

The Museum of Applied Art was founded in 1950. It belongs to the category of specialized museums. The main activity of The Museum of Applied Art is systematic collecting, protecting, studying, exhibiting and publishing works of applied art. Apart from the works of art referring to applied arts of Serbian people, related material from other European countries and the world, which came to this region through cultural and economic relations, is also collected in the Museum.

During the very first year of its existence, the Museum purchased an exceptionally valuable collection of various artistically treated objects, collected over thirty years by artist Ljuba Ivanovic. The collection comprises of more than 3,000 artifacts, among which jewellery, old manuscripts and printed books, objects carved in wood, horn and mother-of-pearl, woodcut and painted icons, etc., stand out for their historic and artistic value. The oldest artifacts in The Museum of Applied Art date from IV century BC, and belong to the coin collection (coins from Ancient Greece) in the Metalwork Department, while the collections in the Department for contemporary applied arts contain objects of the most recent artistic production. Thus, the Museum's collections reflect the development of objects of applied art in a 2,400 years' span. Nowadays, the Museum has in its possession around 45,000 expertly treated objects of applied art, among them works of art of outstanding artistic and cultural value.

The Museum of Applied Art is responsible for all objects of applied art at the whole territory of Republic of Serbia. The Museum is engaged in organizing exhibitions, as well as in publishing activities.

RS

Muzej primenjene umetnosti Beograd

Muzej primenjene umetnosti osnovan je 6. novembra 1950. godine i pripada kategoriji umetničkih muzeja specijalizovanog tipa. Osnovna delatnost Muzeja je da sistematski prikuplja, štiti, čuva, proučava, izlaže i publikuje predmete primenjene umetnosti. Pored dela nacionalne primenjene umetnosti, u Muzeju se prikuplja istorodni materijal iz drugih evropskih i vanevropskih zemalja koji je preko kulturnih i privrednih veza dospeo u naše krajeve.

Muzej primenjene umetnosti je već prve godine svoga postojanja otkupio izuzetno vrednu zbirku raznovrstnih umetnički obrađenih predmeta, koje je preko trideset godina skupljao slikar i grafičar Ljuba Ivanović. Zbirka je sadržala više od 4.500 predmeta, među kojima su se po svojoj istorijskoj i umetničkoj vrednosti isticali zlatarski proizvodi, stare rukopisne i štampane knjige, predmeti rezbareni u drvetu, rožini i sedefu, drvorezne i slikane ikone i drugo. Najstariji predmeti u vlasništvu Muzeja datiraju iz IV veka p.n.e. i pripadaju numizmatičkoj zbirci (novac stare Grčke) u Odseku za metal i nakit, dok zbirke u Odseku za savremenu primenjenu umetnost sadrže i najsavremeniju umetničku produkciju. U celini, muzejske zbirke prate razvoj primenjene umetnosti u rasponu od 2.400 godina. Muzej poseduje oko 45.000 predmeta primenjene umetnosti, među kojima se nalaze i dela izuzetnog umetničkog i kulturnog značaja.

Kao institucija koji ima nadležnost na celoj teritoriji Republike Srbije za predmete primenjene umetnosti, Muzej ima veoma živu izložbenu aktivnost, kao i sopstvenu izdavačku delatnost.

**TRANSFORMACIJE
OD SLOVANSKE
OBLAČILNE
TRADICIJE DO
MODERNIH KREACIJ**
fsk.si

**TRANSFORMATIONS
FROM THE SLAVIC
CLOTHING TRADITION
TO CONTEMPORARY
DESIGNS**

Kinga Król

Transformacije

OD slovanskih oblačilnih tradicij
DO sodobnih kreacij
FROM the Slavic clothing traditions
TO contemporary designs
OD slovenskih tradicija odevanja
DO savremenih kreacija

Avtorica projekta / Project Author / Autor projekta

dr. Andreja Rihter

Izdal / Published by / Izdao:

Mednarodna ustanova - Forum slovanskih kultur / International Foundation - Forum of Slavic Cultures / Međunarodna fondacija - Forum slovenskih kultura, **zanjo / represented by / koju zastupa:** dr. Andreja Rihter

Muzej uporabne umetnosti / Museum of Applied Art / Muzej primenjene umetnosti, **zanj / represented by / kojeg zastupa:** Biljana Jotić

Uredniški odbor / Editorial Board / Redakcija:

dr. Andreja Rihter, Stanislava Vauda Benčević, Katarina Bogataj, Mateja Jančar

Avtorji besedil / Authors of the texts / Autori tekstova:

dr. Andreja Rihter, Maja Gojković, Biljana Jotić, Jožica Brodarič, Stanislava Vauda Benčević, Galina Biryukova, Nikolay Biryukov, Nikolay Bozhilov, Denisa Dovalová, Jelena Holec, Dragan Hristov, Nevena Ivanović, Kinga Król, Ivana Murišić, Andrea Pojezdálová, Jelena Proković

Koordinacija projekta / Coordination / Koordinacija:

Stanislava Vauda Benčević, Katarina Bogataj, Biljana Crvenković

Avtorji kolekcij / Authors of Collections / Autori kolekcija: Galina Biryukova, Nikolay Biryukov, Nikolay Bozhilov, Denisa Dovalová, Jelena Holec, Dragan Hristov, Nevena Ivanović, Kinga Król, Ivana Murišić, Andrea Pojezdálová, Jelena Proković

Fotografsko gradivo / Photo material / Foto: Belokranjski muzej Metlika / Bela Krajina Museum Metlika / Muzej Bele Krajine Metlika, Slovaški narodni muzej - Muzeji v Martinu / Slovak National Museum - Museums in Martin / Slovački narodni muzej - Muzeji u Martinu, Alamy Stock Photo, osebni foto arhiv Jelene Holec / personal photo archive of Jelena Holec / privatna fotoarhiva Jelene Holec

Modna fotografija / Fashion photography / Modna fotografija: Peter Giodani

Ličenje / Make up / Šminka: Muhair, Vanja Djuran

Frizura / Hairstyle / Frizura: Tomaž Turk, Vanja Djuran

Modeli / Models / Modeli: Barbara Borčič, Barbara Vasle, Julija Černe, Mia Zigmund

Lektoriranje / Proofreading / Korektura: Mojca Seliškar, Mateja Jančar

Oblikovanje kataloga / Catalogue Design / Dizajn kataloga: FO.VI, Jernej Forbici

Prevodi / Translations / Prevodi: Andreja Šalamon, Maja Kovač, 42 Magazin / 42 Media Society

Tisk / Print / Štampanje: Donat graf d.o.o. Beograd

Naklada / Print run / Tiraž : 300

Projekt so podprli: Mestna občina Ljubljana in Ministrstvo za kulturo Republike Srbije

The project was supported by the City of Ljubljana and the Ministry of Culture of the Republic of Serbia.

Projekt su podržali: Gradska opština Ljubljana i Ministarstvo kulture Republike Srbije

Partnerji pri projektu / Project partners / Partneri na projektu:

Belgrade Fashion Week, Etnografski muzej v Beogradu / Ethnographic Museum in Belgrade / Etnografski muzej u Beogradu, Muzej gledališke umetnosti v Beogradu / Theater Art Museum in Belgrade / Muzej pozorišne umetnosti u Beogradu

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

7.05:646.4(4)
904:391(4=16)

TRANSFORMACIJE : OD slovanskih oblačilnih tradicij DO sodobnih kreacij = from the Slavic clothing traditions to contemporary designs = od slovanskih tradicija odevanja do sodobnih kreacij / [avtorji] Nikolay Bozhilov... [et al.] ; [avtorji uvodnikov Andreja Rihter ... [et al.] ; fotografsko gradivo Belokranjski muzej Metlika, Slovaški narodni muzej - Muzeji v Martinu, Alamy Stock Photo ; modna fotografija Peter Giodani ; prevodi Andreja Šalamon, Maja Kovač, 42 Magazin/42 Media Society]. - Ljubljana : Mednarodna ustanova - Forum slovanskih kultur ; Beograd : Muzej uporabne umetnosti, 2023

ISBN 978-961-7161-07-6 (Mednarodna ustanova - Forum slovanskih kultur)
COBISS.SI-ID 160363779

